

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Karolična za tuzemstvo: četrtno 7-50 Din, polletno 13 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Kako delijo klerikalci turščico v izstradanih krajih

Klerikalni bogatini so dobili podpore, neklerikalni siromaki morajo še dalje stradati

Ni tako zagriženih strankarjev, kakor so klerikalci. V tem jih dosegajo komaj morda ruski boljševiki. To je pokazal zlasti klerikalni ljubljanski oblastni odbor s svojo delitvijo turščice po nizkih cenah v izstradanih krajih. Oblastni odbor je poveril delitev turščice le klerikalnim občinskim zastopom, kjer pa obstojajo napredni občinski zastopi, je izročil razdelitev klerikalnim konsumom.

Kako pa so klerikalci delili turščico, nam kaže zlasti primer v Št. Janžu na Dolenjskem. V tej občini, v kateri ima večino v občinskem zastopu SKS, je našel oblastni odbor razlog, da je izročil delitev turščice klerikalnemu Kmetijskemu društvu. Klerikalci so blago razdelili brezobzirno tako, kakor so jim vevale strankarske koristi, in se niso nič brigali za dejanske potrebe. Tako cela vrsta šentjanskihi siromakov, ki naravnost strada, ni dobila ničesar, dočim so mnogi premožni klerikalni posestniki, celo takšni, ki imajo naložen denar, prejeli podpore.

Krivica je tako velika, da mora proti njej protestirati vsakdo, ki ima še količkaj srca v sebi. Strašna je beda v Št. Janžu, mnogi ljudje živijo samo po enkrat na dan nezabeljen krompir, a katoliški klerikalci gredo delit podporo sitim bogatinom. Župnik gospod Černivec je kar priznal, češ, če hočejo turščico še drugi, naj si jo priskrbe sami. Ali je prav, da Kristusov namestnik, ki povrh tega sam vsak dan gleda strašno bedo, izreče takšne besede, ki bi jih težko spravil iz ust kak drug človek, ki ni božji namestnik?

Taka delitev javne podpore je tatvina iz ust stradananihi siromakov in klerikalno časopisje se naravnost norčuje iz vsega gorja, ko trdi, da je oblastni odbor zaupal delitev turščice le pravičnim činiteljem.

Ljudstvo si ustvarja sodbo in z vedno večjimi očmi občuduje čudno moralo »katoliške« stranke, ki prav nič ne pozna krščanskega izreka: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.«

klerikalnega oblastnega odbora? Kam gledajo sedaj klerikalni oblastni poslanci, ko jim njihove »Novine« servirajo pod nos take bombe? Dosledno bi bilo, da bi »Novine« povedale ljudstvu, da nam ni treba takih poslancev in jim odrekale častni naslov oblastnih poslancev. To se ne bo zgodilo, ker so pri »Novinah«, dasi so tam mladi, idealni ljudje, preveč suženjski napram vodstvu stranke SLS v Prekmurju.

Trditve o nedelavnosti in nesposobnosti oblastnih poslancev iz Prekmurja so točne in nam je v veliko zadoščenje to priznanje »Novin«, saj smo vedno opozarjali naše ljudstvo, naj si izvoli za poslance dobre in sposobne moze, ki bodo znali dostojno zastopati Prekmurje in se krepko potegovati za blagostanje naše krajine. Ne, narod si je izvolil ljudi, ki jim je predlagalo klerikalno vodstvo, in sedaj ima priložnost videti, koliko ti ljudje store za svoje volilce. S ponosom pa moramo pri tej priliki povedati, da klerikalci sami priznavajo delavnost našemu edinemu poslancu v oblastni skupščini g. Godini. Oblastni odbor zapostavlja Prekmurje, ki mu pač ne leži na srcu. Prekmurci so jim dobri samo takrat, kadar je treba povečati število volilcev SLS. Po volitvah smo pa pozabljeni in nas prezirajo povsod, kakor to »Novine« čisto pravilno trdijo.

Mi dobro vemo, da med vodstvom SLS in njenim prekmurjskim delom niso baš najbolj prijateljski odnosi, in to zaradi tega, ker SLS Prekmurje zapostavlja. Seveda, tega prekmurjski poslanci javno ne povedo ljudstvu, ker bi bilo potem konec njihovega poslančevanja. »Novine« so sedaj povedale resnico: vlada, v kateri je minister njihov pristaš, Prekmurja ne vidi; oblastna skupščina, ki je izključno v rokah klerikalcev, Prekmurje zapostavlja in klerikalni poslanci za Prekmurje ne morejo doseči ničesar!

Tako je! Klerikalci obljubljajo in obljub ne izpolnjujejo. Kako se bodo sedaj izgovarjali, ko jih bo klicalo ljudstvo na odgovor? Prej so po njihovem zatrjevanju bili vsega zla na zemlji krivi demokrati. Sedaj vladajo že več kakor eno leto klerikalci v zvezi z radikali in davidovičevci. Oblastna skupščina je pretežno klerikalna. Prekmurje pa je zapostavljeno in prezrto; njegovi klerikalni poslanci ne delajo ali so pa brez moči!

Vse to vidi že narod sam. Ta narod, ubogo prekmurjsko ljudstvo, se pripravlja na temeljit obračun s svojimi poslanci, ki so ga spravili na led. Naša skrb bodi, da zve to vsak človek, zato mora v naše vasi in v naše hiše »Domovina« ki bo prinašala resnico in se borila za pravico.

Prekmurje povsod zapostavljeno

Oster napad »Novin« na mariborsko oblastno skupščino in na lastne poslance — Kaj nam je storiti?

Dolnja Lendava, 22. aprila.

V »Novinah«, ki so last poslance g. Klekla in jih urejuje g. Bajlec, je izšel zelo oster napad na oblastno skupščino v Mariboru in na lastne, to je klerikalne poslance. Ker je članek zbudil pozornost vseh krogov, zadel pa v živo oblastni odbor, je ta poslal popravek, ki so ga prinesle »Novine« pod naslovom »Popravek i ešče kaj« z obširnimi pojasnilom, v katerem se ponovno podčrtavajo vse trditve in se iznašajo novi dokazi, kako je Prekmurje zapostavljeno povsod.

Ti medsebojni napadi in pojasnila, ki si jih izmenjavajo »Novine« in oblastni odbor, so tako važni, da se moramo z njimi baviti tudi mi. Predvsem se pridružujemo mnenju in trditvam pisca člankov v »Novinah« in podčrtavamo, da so vsi očitki popolnoma resnični. Tu bomo iznesli nekatere točke iz članka »Popravek i ešče kaj« ter dodali na koncu svoje mnenje, ki je mnenje vseh prekmurjskih volilcev.

»Novine« pravijo: »Mi smo bili vsikdar proti centralizmu kakor naši bratje tam preko Mure. Želimo, da se z našo krajino ravna po razmerah, ki so tu podane. Naši poslanci se ne udeležujejo skupščinskihi sej; pri zadnji seji jih je bilo navzočih samo pet. V Mariboru pravijo, da smo si sami krivi, ker ne prosimo in naši poslanci ne stavljajo zahtev, še manj pa pridejo kedaj skupaj, da bi se pogovorili o vseh potrebah in zahtevah Prekmurja. Mi pa pravimo, da nam Maribor samo toliko daje, kolikor mu že samo ostane. Mi čutimo, da Maribor naše krajine ne pozna in ne opazimo, da bi se potrudil, spoznavati našo krajino in naše ljudstvo. Vse povsod vidimo največje

nepoznavanje in nerazumevanje naših razmer ter tudi zapostavljanje našega ljudstva. Naša krajina tvori eno petino mariborske oblasti in nima nobenega odbornika v oblastni skupščini. Da, celo uradnika nimamo nobenega in še prošnja za slugo, ki je naš človek, je bila odbita. O tem naj dá oblastni odbor pojasnilo, koliko ima procentualno naših ljudi v službi. Ali mislijo, da nas to ne boli, ko oblastna skupščina protestira proti ukinjenju vseh gimnazij, samo na suboško pozabi. Želimo samo, da nam Maribor pošlje še enkrat popravek, ker mu imamo še mnogo povedati.«

To so nekateri stavki iz članka na poldrugi strani »Novin«, ki povedo dovolj. Članek je vreden, da ga prečita vsak Prekmurec. Ali niso to obdolžitve, kakršnih niti mi sami še nismo doslej iznesli na račun naših klerikalnih poslancev in

Uslužbenski davek

Nesmiselna uvedba davčnih knjižic — Občine preobložene s pisarji — Ročni davek uveden za stalno

Davki in vedno davki, katere z največjo težavo in s stradanjem komaj zmaguje naše ljudstvo! Poleg davkov pa še sitnosti! Tako se je uvedla novotarija uslužbenskega davka na davčne knjižice, kar povzroča po občinskihi pisarnah mnogo razburjenja, ker morajo župani pod zakonsko odgovornostjo vpisati v davčno knjižico ime davčnega obvezanca kakor tudi imena družinskihi članov in njihovo starost. Kako pridejo s posli preobložene ob-

čine še do tega opravila, ki ne bi bilo prav nič potrebno!

Župani, delodajalci in delavci, katerim je z novo uvedbo pripravljenih polno pisarij in potov, naj se zahvalijo klerikalnim poslancem, ki so jim preskrbeli to delo.

Prav tako naj se jim zahvalijo delavci, ker je njihov davek na ročno delo spremenjen v uslužbenski davek. Dočim je bil davek na ročno delo samo začasen, je sedanji davek

veden za stalno. Vse to po zaslugi klerikalcev, ki so, ko niso bili v vladi, grmeli proti davku na ročno delo, sedaj, ko so v vladi, pa so glasovali zanj pod imenom uslužbenskega davka.

Kar pride iz Beograda v času, ko klerikalci v vladi podpirajo radikale, je samo zlo. Zdi se, kakor da so klerikalci pozabili, da so Slovenci, saj trobijo v vsem z radikali, katerim so koristili Slovenije deveta briga. Vlada se prav nič ne ozira na upravičene zahteve KDK, ki edina danes vodi borbo za pravice prečanskih krajev. Tako vlada tudi ni uvaževala protestov dr. Žerjava in ostalih poslancev KDK proti nepotrebnim novotarijam z davčnimi knjižicami.

Kako postopajo klerikalci s Prekmurci

Redukcije pri cestnih uslužbencih

V Prekmurju so bile vse ceste komitatske in jih je sedaj država oddala oblastni skupščini v Mariboru. Imeli smo na vseh cestah štiri cestne mojstre. Od teh štirih cestnih mojstrov je bil le eden Prekmurec, domačin. Pri prevzemanju cest in cestnih uslužbencev pa je oblastni odbor tega moza prezrl; druge tri je prevzel, a tega ostavil državi. Ker pa državnih cest ni, ga državi ni treba, torej sledi redukcija.

Dotičnik sicer ni naš pristaš, pač pa ima zasluge kot dober narodnjak; je namreč oni mož, ki je prečital v Ljutomeru na manifestacijskem shodovanju novembra leta 1918. deklaracijo Prekmurja. Zaradi tega je bil preganjan od boljševiskega režima in je bil nekaj časa begunec na Štajerskem. Sedaj ima desetletansko družino, od katere štirje otroci študirajo. Državne službe kot cestni mojster ima 8 let.

Kako grenko razočaranje polni danes srce tega človeka, ki je tvegati življenje za našo domovino, ki mu sedaj jemlje kruh. To razočaranje je pa tem večje, ker je pristaš stranke, ki ga je sedaj postavila na cesto po svojem oblastnem odboru. Človeku se nehoče vsiljuje sum, da so ga prezrli pač zaradi tega, ker je Prekmurec in oblastni odbor mariborske oblasti je znan po svo-

jem «prijateljstvu» do Prekmurcev. To je eden izmed večjih kričečih primerov, kako delajo klerikalci za Prekmurje in kako skrbijo za naše ljudi. Čudno je, da so klerikalni poslanci pri tem brez moči. Apeliramo na oblastni odbor, da svojo krivico popravi, sicer se bomo morali Prekmurci smatrati za prezirane v tej državi, za katero smo se svoječasnno borili.

Prekmurec.

DOPISI

BEGUNJE NA GORENJSKEM. Naše prostovoljno gasilno društvo bo priredilo v nedeljo dne 6. maja veliko tombolo z zelo dragocenimi dobitki. Za 3 Din lahko dobite že lepo opravo, kravo itd. Zato pridno kupujte tablice! Prizidava Gasilnega doma zelo napreduje s pomočjo vseh občanov brez razlike strank. Le enemu vse to ni všeč, in to je naš dični «Domoljub». En teden hvali, drugi teden graja, kar je prej hvalil. Prvi dopisnik je pohvalil požrtvovalnost g. načelnika, kar tudi zasluži, drugi pa trdi, da je vse skupaj nepotrebno. Po mnenju drugega «Domoljubovega» dopisnika bi se moral bleščati na novi stavbi malo drugačen napis. Potem bi bilo vse prav in potrebno. Naš dični «Domoljub» že štiri leta samo godrnja okrog dela drugih iz našega kraja, ker dela svojih ljudi ne more pokazati. Dne 6. maja vsi na tombolo, da bo Gasilni dom tem trdnije stal in bo v ponos vsem občanom!

NOVO MESTO. (Smrtna kosa.) Te dni je umrl g. Alojzij Fischer v 87. letu starosti. Pokojnik je bil zelo priljubljen družabnik in kljub visoki starosti vnet lovski tovariš do poslednjih dni. Bodi ti lahka domača zemlja!

KRIŽE NA GORENJSKEM. Pri nas bomo na svečan način odkrili spomenik padlim vojakom v nedeljo 13. maja. Zbirališče na postaji, ker bo ob 9. prispela z vlakom godba «Sloga» iz Ljubljane. Nato bomo šli v sprevedu k sv. maši, na čelu godba, zastave, venec vojniških vdov in sirot, gasilci in druga društva, potem vaški venci itd. Po sv. maši bo odkritje spomenika, govor vojnega kurata g. Bonača in drugih. Popoldne bo velik vrtni koncert na prostoru g. Zaplotnika. Vstopnine ni. Spomenik je iz kraškega marmorja izdelal g. Toman iz Ljubljane. Vabljeni ste vsi, da ta dan pridete pogledat k nam.

SREDNJA VAS V BOHINJU. Sprejmi, draga «Domovina», par vrstic iz Bohinja. Tudi pri nas v Bohinju smo imeli že dalje časa bolj pusto, deževno vreme, kar kmečko delo zelo zadržuje. Preteklo nedeljo se je pojavila na srednjevaških močvirnih travnikih velika ptica, čaplja, ki jo je bržkone deževno vreme prignalo od bogveod v naše kraje. Ker je bila to nenavadna žival za Bohinj, je bilo med lovci mnogo zanimanja zanj, vendar se jim ni posrečilo, ugonobiti redkega ptičjega gosta.

GOZD PRI KAMNIKU. Dragi «Domovina», prosim te, da tudi meni odstopiš malo prostora in da tudi jaz potožim svoje križe in težave. Predvsem si oglejmo našo slavno občinsko pot, ki vodi iz Črne na Gozd. Pred vojno je bila navada, da je župan vsako pomlad napovedal tlako. Takrat smo vedno imeli lepo pot, zdaj se pa ta pot popravlja z občinskim denarjem ali prav za prav z ničemer. Ali bi ne bilo pametno, da se zopet uvede tlaka, kakor se je na primer za pot iz Črne v Krivčevo? Tako bi vsaj zopet dobili dobro pot. Tako so pa vozniki v vedni nevarnosti, da sredi pota ne obtiče v blatu. Prosimo gospoda župana, da to stvar spravi enkrat v red.

KOROŠKA BELA-JAVORNIK. Veliko javno tombolo bo priredilo šolsko društvo Koroške Bela-Javornik 6. maja t. l. v prid dozidave Šolskega doma. Veliki dobitki v vrednosti 30.000 dinarjev, kakor konj z vprego in vozom, cela kuhinjska oprava, krava, otomana, moško kolo itd. Posežite hitro po srečkah, da ne boste prepozni, saj lahko dobite za mal denar velik dobiček. Vsi, ki vrnejo kake po pošti poslane tablice, se naprošajo, da navedejo svoje ime. Prav tako je treba za kupljene tablice nakazati denar do roka, ki je označen na plakatih. Za prodane tablice lahko vsakdo odda denar ob nedeljah ob 11. uri v šolski telovadnici. Prodajalci tablic, podvizajte se s prodajo! Hitro storjena dolžnost, je dvakrat storjena, in kdor hitro dá, dvakrat dá.

ŠROMLJE. Tudi pri nas se je začela volilna borba okrog občinskih volitev. Klerikalci agitirajo noč in dan, pa ne bo nič. Takrat, ko so liste vlagali na glavarstvu, je hotel Tone na vsak način prvi vložiti listo. To se mu ni posrečilo lastnorčno, ampak z zvijačo. Listo je izročil drugemu klerikalcu, ki je bil prvi, da jo je on ponesel glavarju. Klerikalna pa bo kljub temu prazna in

Soteščan:

V vrtincih usode

(Povest nesrečne žene.)

(Dalje.)

«Domnevanje še ni resnica, Meljor je nedolžen. Odkar sva se ločila, ne poznam njegovega bivališča. Prav tako je izmišljeno, da ti je odnesel otroka. Ne branim se priznanja krivde, nočem pa nakladati tujih grehov na svoje rame.»

«Priznaš, kar ti ugaja in česar ne moreš utajiti. Vseeno mi je, kdo je tvoj zaveznik, vedeti pa hočem, kje je otrok in kaj se mu je pripetilo. Ako mi tega ne poveš, bom sprožila in glasno bom povedala svetu, zakaj sem to storila.»

Graščaka je oblival mrzel znoj; čul je peketanje konjskih kopit, rešitev je bila torej blizu, še bliže pa mu je bila smrt iz napetega samokresa.

«Počakaj, vse ti bom povedal», se je ustrašil njenih groženj. «Samo orožje moraš odložiti, da se ne izpozabiš...»

Zapeljale so jo hinavske besede, vdala se je in povsila orožje. «Tedad govori!» mu je zapovedala.

«Lambert!» je zadonelo iz bližine, nekdo ga je poklical po imenu. Urno je zagrabil bič ter jo udaril po glavi. Žena je omahnila in zaklicala na pomoč. Zadel jo je na sence, udarec jo je omamil, ni pa izgubila zavesti.

Graščak je nategnil vajeti, hoteč ubežati. Konj je poskočil, izpotaknil pa se je ob ko-

renini in jezdec je odletel na tla. Takrat je v bližini počil strel, konj se je preplašil in odbežal brez jezdeca po gozdu.

«Morilka!» je zatulil Ležiščan in planil za bližnji grm. Kroglja mu je šla mimo glave, zaradi udarca žena ni mogla dobro pomeriti in zadeti. Spravila je samokres in bežala.

Ustavila jo je peščica jezdecev, ki so poskakali s konj in obkolili graščaka. Njih začudenje se je izlilo v eno vprašanje, kaj se mu je pripetilo.

«Ali jo poznate?» je pokazal togotno na ženo, katero je zgrabil lovec za velo roko.

«Ne moremo se domisliti», so mu soglasno odvrnili.

«Ta predznica me je napadla na Ležišju s prazno izmišljotino, sam deželni sodnik je ovrgel njeno obdolžitev.»

Lovci so se spomnili dogodka pred grajsko kapelico, bili so med povabljeni na strani plemenitega ženina — njegovi ožji sorodniki in prijatelji.

«Kot ropar je planila pred konja ter mi je namerila s samokresom. Spustil sem se na tla in tedaj je sprožila, krogla mi je siknila mimo glave. Držite jo, vlačugo; Karel, tebi jo izročam, glej, da jo povedeš na Ležišje!»

Zadolženemu svaku je ugajalo graščakovo poverilo; strašila ga je ponarejena menica, ki je zorela za izplačilo. Odkod naj dobi denar, ako ne od Lamberta, čeprav ga bo moral odslužiti.

Srdito je zgrabil napadalko ter jo je postavil pred graščaka. «Tukaj je morilka!» je ustregel njegovi želji. «Prvi sem bil, ki sem

te pogrešil in sprožil misel, da smo te iskali. Slutil sem nevarnost. Bili smo že pod vnožjem griča, odkoder smo se vrnili... Nekaj me je siloma gnalo nazaj proti gozdu...»

«Hvala ti, Karel», mu je stisnil desnico. «Otel si me smrti, tvoja skrb ne bo brez plačila. Samo izbiral boš, in jaz bom stregel tvojim željam.»

«Vreden bom tvojega zaupanja. Odloči, kam naj jo povedem.»

«V stolp v graščini. Zapri jo v najožjo celico, ključ pa prinesi meni. Jutri bom izrekel odločilno besedo.»

«Izroči jo deželnemu sodišču; izvedenci naj jo preiščejo. Za zločinca je ječa, za norce pa norišnica. Nekam jo moramo odstraniti.»

«Ukrenil bom potrebno. Pripeljite mi konja,» je namignil tovarišem, «v gradu je pripravljena gostija.»

Privedli so mu konja, ki ga je zajezdil; sledila mu je družba jezdecev razen Karla, ker je moral hoditi peš in čuvati neznanke. Spremljal ga je brat Evgen, potr in zamišljen, srce se mu je trgalo od sočutja do uboge sirote.

Karel je poznal njegovo rahločutnost in se je bal, da bi se ne zavzel za njegovo jetnico ter ji pomagal k begu. S tem bi mu podrl nade, da se bo skoro rešil dolgovi in otresel nadležnega žida.

Leonora je opešala ter se zapletala od slabosti. Karel ji je zapretil, da jo bo privezal na konja, temu pa se je Evgen odločno uprl. «Ali se ti ne smili?» ga je posvaril. «Kdo nima sočutja do sirote, je hujši od zverine.»

Tone ne bo župan, naj si še tako prizadeva. Mi bomo volili drugo in tretjo listo, na katerih so res sposobni kmetje, delavni za blagostanje občine. Takih, ki še sami pisati ne znajo, ne potrebujemo. Zato pa, Sromljani, 6. maja vrzite svoje kroglice vsi v drugo ali tretjo skrinjico!

BREZJE PRI RAJHENBURGU. V nedeljo dne 29. t. m. je javen volilni shod na Senovem ob treh popoldne pri gospodu Senici. Udeležite se vsi tega shoda!

SEVNICA OB SAVI. Izvrstno so se odrezali godbeniki naše novoustanovljene gasilske godbe, ki so pri vstajenjski procesiji prvič nastopili. Nasprotniki, ki niso imeli priznanih besed za to godbo, so ob ubranih zvokih utihnili. Vsa čast godbenemu kapelniku g. Josipu Kladniku in njegovim discipliniranim godbenikom!

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. V tukajšnji občini vlada že šesti mesec gerent g. dr. Lovšin iz Laškega. Njegovo gospodarjenje traja že predolgo in so občani prišli do spoznanja, da je v njihovem kakor v interesu občinskega gospodarstva nujno potrebno, da se čimprej razpišejo občinske volitve in da prevzamejo vodstvo občine domačini namesto tujcev. Davkoplačevalci, pristaši raznih strank, so se obrnili na podpisani centralni odbor krajevnih organizacij SDS Sv. Krištof s prošnjo, naj podpira akcijo za čimprejšnji razpis občinskih volitev. Brez odlašanja se je sestavila in odobrila naslednja resolucija: Podpisani občani občine Sv. Krištof se obračamo na g. velikega župana z vljudno prošnjo, da blagovoli v interesu občinskega gospodarstva in vseh davkoplačevalcev vpoštevati naslednje: 1.) Občinski odbor občine Sv. Krištof je bil v mesecu novembru minulega leta iz nerazumljivih razlogov razpuščen in je bil določen za gerenta g. dr. Lovšin iz Laškega. Imenovanemu gospodu so razmere v tukajšnji občini docela neznane zaradi njegovega kratkega bivanja v občini Laško. V občinski pisarni je nastavljal same tuje moči, ki bi potrebovale večletno prakso, preden bi se vživile v lokalne razmere tukajšnje občine. Šofer Andrej Svetek je bil iz raznih razlogov od tveganja Osolin v Laškem odpuščen. Ker je baje postal pristaš stranke, s katero simpatizira gerent, je bil takoj, ne glede na gospodarske interese tukajšnje občine in njegovo zmožnost, sprejet od gerentstva kot pomožni tajnik v tukajšnji občini. Nadalje je tajnik Albert Hauptman

istotako tujec in ne pozna tukajšnjih razmer. Mnenja smo, da zadostuje v tukajšnji občini en tajnik kakor do sedaj, ker se je občinska uprava po razcepitvi občine zmanjšala za celo tretjino. 2.) Nezadovoljstvo med občani narašča z vsakim dnem, kar je umevno, kajti brez pravega povoda vodijo našo občinsko upravo sami tujci, ki ne uživajo med nami popolnega zaupanja. Poudarjamo tudi, da niso bili v bivšem občinskem odboru zastopani nikakoli protidržavni elementi. Ako pa je kaj zakrivil župan, bi se naj le on odstavil, njegove posle pa naj bi prevzel podžupan. 3.) Ker je šesttedenski rok po razpustu bivšega občinskega odbora že prekoračen in bi se morale po § 94. občinskega reda in zakona z dne 5. marca 1862. že pred štirimi meseci razpisati nove volitve, prosimo, oziroma zahtevamo, da se te čimprej razpišejo. 4.) V interesu našega občinskega gospodarstva odločno zahtevamo, ako se ne razpišejo občinske volitve, da se sedanji gerent gosp. dr. Lovšin čimprej razreši dolžnosti gerenta, in to iz razloga, ker je v naši občini dovolj sposobnih moči, ki so voljne voditi gerentske posle docela nestrankarsko in celo brezplačno. Kot najspodobnejšega pripoznamo in predlagamo v ta namen g. Frana Kokalja, višjega nadzornika v p., v Rimskih toplicah, ki je že vodil gerentske posle v občini Trbovlje. Ni umestno, da se v sedanji gospodarski krizi troši ljudski denar v nepotrebne svrhe, kakor se to dogaja v naši občini, medtem ko za popravilo docela zanemarjenih cest ni denarja. 5.) Trošarino na pivo in žganje je določil gerent v taki višini, da tukajšnji trgovci in gostilničarji ne bodo v stanu točiti pijače, ker je trošarina za 50 odstotkov višja kakor v vseh sosednjih občinah. V tem primeru ne bodo prizadeti samo gostilničarji in trgovci, temveč vsi konsumenti, ki bodo odvisni od sosednjih občin, in končno bo nosila posledice naša občina sama. V nadi, da bo g. veliki župan vpošteval upravičene želje, oziroma zahteve prizadetih davkoplačevalcev, pričakujemo čimprejšnje spremembe (slede podpisi občanov). Pripomniti moramo, da se je v nedeljo 22. t. m. zglasila pri gerentu medstrankarska deputacija, katera je zahtevala čimprejšnji razpis občinskih volitev. Gerent dr. Lovšin je vztrajal na tem, naj deputacija predloži resolucijo, podpisano od občanov. Na njegovo zahtevo se je gornja resolucija sestavila in je akcija po njegovi za-

htevi že v teku. Opozarjamo naše somišljenike in vse one, ki so za pravo občinsko gospodarstvo, naj se ne strašijo manevra, katerega so pričeli nekateri klerikalci proti resoluciji, samo da bi preprečili volitve. Vsakdo, ki je za procvit našega občinskega gospodarstva in proti temu, da bi še nadalje vladali našo občino tujci, naj resolucijo podpiše. — Centralni odbor krajevnih organizacij SDS Sv. Krištof.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. Gospodarske razmere občine Sv. Krištof zelo boleajo, čeprav imamo gerenta v osebi g. dr. Lovšina, zdravnika v Laškem. Mnenja smo, da gospod doktor ni kos zdravljenju takih bolezni, kakor jih ima naša občina, in bi bilo bolje, da prepusti zdravljenje kakemu domačinu. Ribničan pač ne more vedeti, kaj nam manjka v občini Sv. Krištof. Upamo, da se nam bo sedaj posrečilo, spraviti tujce od občinske uprave. Dokler tega ne dosežemo, ne bo miru.

KURETNO NAD LAŠKIM. V nedeljo 6. maja se bo vršil ob dveh popoldne redni občni zbor Javne ljudske knjižnice Kuretna v prostorih gosp. Železnika v Kuretnem. Dnevni red po doposlanih vabilih. Vsi prijatelji napredka in knjižnice se vabijo, da se občnega zbora udeležijo v čim večjem številu.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. V nedeljo 29. t. m. ob dveh popoldne se bo vršila širša seja krajevnih organizacij SDS Sv. Jedert-Rečica v prostorih g. Bratomila Štokavnika pri Sv. Jederti. Ker se bo na seji razpravljalo o važnih zadevah naše občine, so vabljeni vsi člani organizacije in somišljeniki SDS, da se sestanka udeležijo v čim večjem številu. — Krajevna organizacija SDS Sv. Jedert-Rečica.

BUKOVCI PRI PTUJU. (Smrtna kosa.) Dne 19. t. m. smo spremili k večnemu počitku posestnika g. Ivana Slatiča, ki se je v najlepših letih, star komaj 32 let, preselil v večnost. Pokojnik je bil dobra duša in povsod čislán. Bil je član organizacije SDS v Bukovcih ter bralec «Domovine». Kal bolezni, ki mu je pretrgala prazgodaj nit življenja, je dobil v vojni. Zasijali so topleje solnčni žarki in Ivan se je moral ločiti od njih in od svojih dveh maloletnih hčerkic, ki sta mu bili nad vse dragi. Dragi Ivan, za teboj ne žalujejo samo tvoji svojci, nego tudi vsi prijatelji in znanci. Blag ti spomin!

Brat je zardel od sramote, vso pot je molčal, nič več se ni upal mučiti uboge žene. Lotila se ga je tiha radovednost, zakaj se Evgen zavzema za neznanko in kaj ga nagiba k sočutju, kar mu bo Lambert silno zameril. Brezdvomno hoče nadomestiti Emila in izzvati ponovni dvoboj z nesrečnim izidom.

XIII.

Prvi žarki vzhajajočega solnca so posijali na Ležišje. Povabljeni so z zaspanimi obrazi odhajali z veselice, med zadnjimi se je poslovil Karel, dočim se je Evgen pred polnočjo odpravil k počitku. Prenočevala sta v graščini kakor vselej, kadar sta bila pri svaku na obisku.

Lambert je opazil Evgenovo redkobesednost in hitro odstranitev z veselice ter je vprašal Karla po vzroku. Ta pa se mu ni upal ničesar omeniti: «Morda se je slabo počutil,» je izrazil svoje mnenje, «na lovu se je moral prehladiti, ker ni povsem trdnega zdravja.»

S tem odgovorom pa graščak ni bil zadovoljen. Slutil je, da svak ne soglaša s postopanjem z njegovo jetnico. Ni pa se hotel znositi zavoljo tega, ker je povabljenec moral pokazati prijateljstvo z grofom Tulipanom in prikriti razdor in ločitev soproge, o čemer so že mnogokje šušljali.

Tudi Karel je bil nejevoljen na brata zaradi potuhnjene obnašanja. Ves čas je iskal priložnosti, da bi namignil graščaku za posojilo, zaradi bratovega vedenja pa se je bal odklonitve. Svojo jezo je pogasil s pijačo, ki ga je razvedrila.

Čim je stopil v spalnico, se mu je znova oglasil srd na brata, s katerim je hotel temeljito obračunati. Na vsak način je moral dognati, kaj ima prav za prav na srcu, ter ga posvariti, naj bo previden.

S pestjo je udaril po vratih njegove sobe, ki so se v hipu odprla na stežaj, Evgen je stopil predenj ter mu je posvetil v obraz.

«No, ali si že pokoncu?» ga je osorno nagovoril.

«Že dolgo, ker te pričakujem,» je bil Evgen pripravljen na odgovor.

«Vedel si, kje me boš našel, ako imaš kaj važnega na srcu.»

«Prav zato, ker sem vedel, nisem hotel priti. Pa se mi tudi ni mudilo; upnikov nimam, da bi jih skrbelo, kdaj jih bom odrešil.»

«Ako imam dolgove, jih bom poplačal, ali pa si bom vzel življenje. Ne vtikaj se v moje zadeve.»

«Nič se ne razburjaj! O tem ne bova govorila. Meniva se raje o sestri. Uboga Narcisa!»

«Zakaj jo pomiluješ?» je Karel prisiljeno osupnil.

«Smili se mi, ubožica. Ves večer je bila pred mano...»

«Prav, da imamo v oblasti njo, ki je kriva razdora. Postavili jo bomo med ječo in norišnico, sodišče bo odločilo.»

«Karel, ali tudi ti verjameš?» ga je brat ošinil s svarilnim pogledom.

«Mar ni resnica? Ta čarovnica te je začarala...»

«Ne bodi smešen!»

«Evgen, ne igray se z Lambertom! Emila vprašaj, ako ti more povedati.»

«Brata sva in poznavata sestro bolje nego Lambert,» mu je Evgen dokazoval. «Brez vzroka mu ni pobegnila z daljnega juga.»

«Kdaj si se nalezal tega mnenja?»

«Takrat ko sem slišal prvo besedo obupane neznanke. Tako se ne obnaša žena, ki je zločinka ali slaboumna.»

«Ne misli, da je svetnica!»

«Poštenjakinja je, ki brani svojo čast in pravico.»

«Nekdo te je udaril s kurjo slepoto. Nič ne pomisliš, preden izrečeš.»

«Prisežem na vsako besedo, ki sem jo izrekel.»

Vsak v svoje misli zatopljen sta brata molčala nekaj časa. Karla se je natišem polasčala obupnost, vsa zgradba njegovih upov se bo razsula v prah ob Evgenovi odpornosti. Tukaj je zadel ob najhujšega nasprotnika, kjer se ga je najmanj nadejal. Čim se bo Lambert razjezil nad bratom, tedaj bo tudi njega zasovražil in posojilo bo splavalo po vodi.

«Evgen, pomisli, kaj delaš!» ga je skušal zlepa omehčati. «Ali ne veš, kaj smo mi vsi brez graščaka? Ne odbijaj njegove dobrote!»

«Siroti moramo ščititi,» ga je odločno zavrnul. «Za nedolžnost je pravica, ne pa norišnica ali ječa. Sramota!»

«Kdaj si jo zdravniško preiskal? Tvoji dokazi ne bodo držali pred deželnim sodiščem.»

«Vem, da bo obsojena; ubožica nima drugih dokazov kakor solze za svoje trditve.»

«Pomagaj ji jokati.»

(Dalje prihodnjik.)

MALA NEDELJA. V nedeljo 6. maja točno ob 1/4. uri se bo v Društvenem domu vprizorila vele-zabavna igra «Martin Krpan». Kostumi iz Ljubljane. Pri igri in pri prosti zabavi s plesom bo sodelovala godba na pihala. Vabljeni vsi, od blizu in od daleč. Dne 6. maja pridite vsi v Društveni dom k Mali Nedelji. Vstopnice si preskrbite v predprodaji!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Naše farane je tukajšnji cerkveni konkurenčni odbor za pisanko razveselil s plačilnim nalogom za popravilo cerkve in pokopališča. Priznavamo, da je popravilo župne cerkve in obzidja okrog pokopališča nujno potrebno popravila. Toda zakaj se to že ni poprej zgodilo, ko ni bilo še tako veliko pomanjkanje denarja? Namesto da se je zidal pri nas nepotreben katoliški dom, za katerega so tukajšnji klerikali žrtvovali ogromne vsote, naj bi se bila takrat za tisti denar rajše popravila cerkev in danes bi ne bilo toliko vzdihov siromakov, ki nimajo denarja za najpotrebnejši vsakdanji živež. Poznam kočarja, ki ima komaj 1 1/4 orala kamenite zemlje in bolno ženo, ki že tri leta ni sama vstala iz postelje. Ta je dobil plačilni nalog, da mora v enem mesecu plačati 150 Din, sicer bo pela ru-bežen. Vprašamo, ali je človekoljubno tako postopanje. Ali ni oblastva, na katero bi se pritožili? Tisti vneti klerikalni prvaki, ki so tisočake darovali za katoliški dom, naj bi tudi zdaj za cerkev prispevali namesto siromakov, s čimer bi storili delo, Bogu dopadljivejše, kakor je podpiranje doma, ki je občinstvu več v škodo kakor v korist. Dajte Bogu, kar je božjega!

PRISTAVA-ZIBIKA. Cesta, ki jo gradi cestni odbor pri nas, lepo napreduje. Avgusta meseca se bosta gg. dr. Ogrizek in Turk že lahko z avtomobilom pripeljala v Zibiko na shod. Za kn eke vozove bo pa še ostalo blata za nekaj let. — Zadnje dni, posebno 21. t. m., smo imeli tak mrz, da je zemlja zamrznila. Mrz je napravil precej škode.

ZIBIKA. Kakor lansko leto želimo naprednjaki tudi letos napraviti skupen izlet iz vseh bližnjih občin v Št. Janž blizu Tinskega. Poskrbeli bomo tudi, da nas bo ob tej priliki ta ali oni poslanec posetil in podal poročilo. Zeleli bi, če bo ugodno vreme, da se tega izleta udeležijo naši somišljeniki iz občin Loka pri Zusmu, Tinsko, Sv. Stefan, Šmarje, Zibika, Pristava, Podčetrtek

in Sv. Peter na Medvedjem selu. Sodelovali bodo tudi pevci zibiškega zbora in drugi. Na svidenje v nedeljo 6. maja!

LJUTOMER. Podmladek Društva Rdečega križa na meščanski šoli bo priredil v soboto 28. t. m. in v nedeljo 29. t. m. pravljico igrano «Desetnik in sirotica». Začetek obakrat ob 3. uri. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne svrhe, pozivamo starše in prijatelje mladine, da se v velikem številu odzovejo vabilu podmladkarjev. Podrobnosti na lepakih.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Neki človek od nas naj vzame na znanje, da se mu na razne indirektno napade v časopisih ne bo odgovarjalo, ker mi je tako odgovarjanje pod častjo. Naj ne dajejo smernice za vzgojo morda taki, ki so sami potrebni naukov. — Z demokratskim pozdravom! Belec Janko.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

O PRIDELOVANJU IN PRESAJANJU KRMSKE PESE.

Pesa je posebnega pomena za kraje, kjer se kmetovalci pečajo z rejo molznih krav in mlekarstvom. Nobeno drugo korenisko ne daje tako bogatih in tako prikladnih pridelkov za zimsko rejo krav kakor pesa. Njena sočnost in lahka prebavnost in njen sladkor vplivajo posebno ugodno na mlečnost. Zaradi tega lahko trdimo, da ni boljšega nadomestka za zeleno krmo v zimskem času kakor je sočna pesa, če skrbimo seveda tudi za vse druge potrebne snovi v krmi. Po naših krajih ji jemlje iz gospodarskih ozirov precej večjave strniščna repa, ki je pri nas povsod razširjena, vendar moramo dati tudi pesi vso potrebno prednost in jo moramo priporočati povsod, koder je reja molznih krav večjega pomena. To storimo toliko lažje, ker se dá tudi pesa pridelovati kot strniščni sadež, in sicer z najboljšim uspehom. Tudi ona daje kot strniščna rastlina prav bogate pridelke in bolj varne pridelke kakor repa. To je mogoče, ker se dá pesa presajati in ker najde po zgodnjem strnišču dosti časa, da se nam do jeseni zdebela.

Pesa spada med rastline, ki jih lahko naravnost sejemo ali pa presajamo s tem, da vzgojimo najprej na posebnem prostoru potrebne sadike, ki jih pozneje presajamo. Pri malih posestnikih je navada, da peso presajajo. Kjer jo pa pridelujejo v večjem obsegu, na celih njivah, tam jo navadno sejajo naravnost na dotično njivo. Večji posestniki jo sploh sejajo, kakor hitro se je spomladi zemlja zadosti ogrela. S tem prihranijo pozneje delo presajanja, zato jo pa morajo pozneje razredčevati, da pridejo rastline v primerno razdaljo in na svoje mesto.

Presajanje pese, ki je običajno na malem posestvu, ima to prednost, da porabimo manj semen (približno desetkrat manj) in da sadike lahko bolj skrbno in prej vzgojimo, medtem pa dotično njivo bolj pripravimo in očistimo od pleva. Na 50 kvadratnih metrov (pol ara) lahko pridelamo sadike za njivo, ki je za mernik poseve velika in porabimo le 15 dek semen. Sadike je pridelovati v vrstah, ki jih je ponovno okopati. Tudi sicer jim je postreči, da se krepko razvijajo. Pred mrazom jih kaže pokriti itd. Za presajanje je jemati le močne, zdrave in dobro razvite sadike. Pri presajanju jim je odrezati vrhni del listov, da zadržujemo s tem premočno izhlapevanje, ki jih slabi. Ker se pri izruvanju koreninice deloma potrgajo, je prav, če jih namakamo v tekoči zmesi kravjeka in ilovice, da se prej primejo. Sicer je pa glavno, da jih presajamo ob vlažnem in mokrem vremenu, ker bi jih morali sicer zalivati. Presajene rastline je okopati kakor hitro se dobro primejo in začnejo poganjati.

PRECEJANJE IN HLAJENJE MLEKA.

Da dobimo bolj zdravo in bolj trpežno mleko, ga moramo precejati in hladiti. Če je molža še tako snažna, se zlasti v poletnem času mleko rado nasmeti že v hlevu. S precejanjem odstranimo vse večje smeti iz mleka. Za precejanje rabimo cedila iz goste mreže. Higijenska cedila, kakršno je Ulandrovo cedilo, imajo tanke vložke iz kemično čiste vate, da se vsa nesnaga čim bolj izloči. Pogled na tako vato, skozi katero se je mleko precedilo, nam najbolj pokaže, koliko nesnage se nabere v mleku, če smo pri molži še tako snažni. Boljša navadna cedila imajo po dvoje sit iz bolj redke in gostejše mreže. Pri navadnih cedilih je glavno, da jih najskrbneje čistimo in izpiramo.

Ivan Albrecht:

Greh krvi

I.

Naj bo v imenu božjem povedano in opisano, kar sem doživel in o svojem rodu slišal jaz, Boštjan Slemenjak, ki me je Bog izbral in določil, da izpijem kelih pokore za deblo svojega rodu. Dolga in huda je bila moja pot in sam ne vem, ali sem jo hodil prav ali ne. Mirnega srca pa lahko zapišem, da sem sprejel križ gorja, kakor hitro sem ga spoznal, sprejel in nosil vse svoje žive dni, kakor se spodobi človeku, ki je zaznamovan s križem trpljenja, da bi mogel potlej svoj trnjevi venec zamenjati za nebeško krono večnega plačila, ki bo dano izvoljenim pred obličjem božjim.

Po naših krajih, Bogu bodi potoženo, je svet poln čudes. Zemlja naša je kakor začarano kraljestvo. Brda in holmi in hribovje kakor bremena stiskajo doline in globeli, ki so včasih dolge in vijugaste in tesne, včasih pa spet široke in skoraj okrogle, ko kotli. Stoletni gozdovi sanjajo tod svoj veličastni sen o večni lepoti. Po divje skalovitem svetu molče ponosne smreke, vmes po nekod jelke, tu, tam mračni borovec, po višinah tudi mecesen, ki drugod spet spoštljivo daje prednost košati bukvi. Ne manjka niti trepetlike, ki ji drugujeta javor in gaber. O, veličasten je v tej pisani družini kraljevsko resni hrast, vabljava lipa v njegovi bližini ali breza, ki se beli po obronkih hribov! Kdo bi jih naštel vse te večno mirne in večno nemirne tova-

riše naših šum in gozdov! Po strmih senožetih samevajoče lesnike, krivenčasti trni in žametno-nežne družine raznih vrb ob potokih, ne, ne, preveč jih je, da bi jih mogel vse pregledati... Le to vem, da sem živel med njimi, da je lepo v njihovi bližini in da more edino le smrt zabrisati s svojo mrzlo roko toplo sliko, ki jo nosim vse življenje s seboj kot najdražjo in edino dedščino svojega doma.

Oj, kako je težka in okorna beseda, kadar hoče oživljati to, kar vedno in vedno živi v mojem srcu!... Kakor nikoli sicer, se tedaj človek zavé, kako je majhen in ničev. Skril bi se in bi v samoti padel na kolena, tako poln čudes je svet tam po naših krajih...

Kjer hočeš, se ti kakor v pravljici odpre skrivnostna pot v osrčje zemlje. Hodiš ob šumljajočem potočku, vidiš, kako hite z desne in z leve tovariši k njemu, da ga pomnože v potok, a komaj se dobro zaveš tega, že ni potoka več. Kakor razigrano dete se je skril tvojim očem in zbežal v notranje zemeljsko carstvo, kjer skrbna mati v tisočletnem delu ustvarja dela umetnosti in lepote. Tu so kristalne gore in zavese, v večni mir zamaknjena čuda, ki se ti odpro kakor verni duši paradiž.

In kakor je to svet zase, so ljudje, ki na njem žive in umirajo, bitja zase in po svoje. Po vaseh, ki so nasejane ob cesti med Logatcem in Idrijo, morda to ni tako ostro zarezano. Cesta je ljudi otrla ali pa jih je mogoče zaprašila s svojim prahom, da skozi vrhnjo plast ni mogoče videti tega, kar se skriva spodaj. Ali tam zgoraj, v samotah in po hri-

bih, tam ni še nič pritiska tesnobe. Razsežne kmetije po teh brdih in slemenih so kakor kraljestva. Po uro hoda in več je čisto oddaljen sosed od sosed, vsak vladar zase v svojem carstvu. Zgodi se, da se po pol leta ne vidijo najbližji znanci. Daleč od duhovske in deželske gosposke se ne brigajo za svet in njegovo dejanje in nehanje. Dolgi, upognjeni in koščeni so kakor drevje v njihovih gozdovih. Kadar pride kdo izmed njih v dolino, se čuti tujca med pomehčanimi dolinci in se podviza nazaj.

Družine v teh samotah so čisto številne, poglavar pa je vselej en sam, ki se le nerad odpove svoji oblasti. Poleg žene mu stoji ob strani vrsta stricev in tet, ki jim ni bila usoda toliko naklonjena, da bi jim privoščila samostojnost. Ko sužnji delajo za gospodarja, ne morda v sovraštvu ali z notranjim odporom, ampak z verno vdanostjo in v ljubezni do zemlje, ki je vsem enako draga. In prav nič ni med njimi tiste skalovite trdobe, kakor jo kaže njihova vnanost, kadar pridejo v dolino. Toplo je njih življenje in visoko se včasih vzpenjajo njegovi valovi, tako visoko, da se med posameznimi bitji čisto razcepi vrto-glava globina, kamor ne more prodreti jasen pogled. Strast in slast v vrvenju sveta je res kričeca in opojna, tu v teh samotah pa je tem globlja in bolj resnična, ne zgolj okrask življenja, ampak njega sestavni del.

Med temi ljudmi sem rasel in živel svoja najlepša, detinska in prva mladostna leta. Vžival sem njihovo čarobno ljubezen, ki je bistra kakor studenčnica in bohotna ko platininsko cvetje. Videl sem jih živeti in delati,

Med luknjicami ne sme ostajati nobena nesnaga. O tem se je vsak dan sproti prepričati. Ko je cedilo dobro oprano, ga posušimo zunaj na primerni polici ali obešalu. Če je v hlevu več krav pomlesti in je mleko zbirati v posebni nabiralni posodi, se mora seveda od vsake krave sproti preediti, tako da je v nabiralniku vse mleko že precejeno.

Pomolženo mleko je treba čimprej ohladiti. Mleko ima po molži do 37° C, torej telesno toploto. Če bi ga pustili na toplem, bi se nam začelo v kratkem kisati, kajti v toplem mleku se začnejo hitro razvijati glivice kislega mleka. Da to preprečimo, je treba mleko hladiti. Mleko hladimo na razne načine. Naše gospodinjice ga ohlajajo s tem, da ga postavljajo v plitvih latvicah v hladne prostore, v omare (na hodnikih) ali v mlečne kleti. Veliko več je vredno hlajenje v mrzli vodi, posebno v poletnem času. Kjer se da mrzla tekoča voda napeljati v mlečno klet, hladimo mleko najuspešneje, če ga postavljamo v korita, skozi katera teče mrzla voda. Če ni tekoče vode, ga lahko hladimo, če ga postavljamo v škafe, napolnjene z mrzlo vodo. Seveda je treba v tem primeru vodo po potrebi premeniti, mleko pa parkrat premešati, da se hitreje shladi in da izpuhtijo iz njega kvarni plini, ki so se mu primešali med molžo.

Večji posestniki in mlekarne imajo za hlajenje posebne hladilnike, v katerih se hladi mleko tudi z mrzlo vodo. Po vnanji strani hladilnika teče mleko v tanki plasti in se spotoma ohlaja z vodo, ki teče po notranji strani hladilnika. Na ta način se mleko najhitreje ohladi, kar je za takojšnjo oddajo in prevožno mleka posebno važno in veliko vredno.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

1 ameriški dolar za 56 Din 20 p do 56 Din 80 p;
24. t. m. v devizah:
100 avstrijskih šilingov za 797 Din 98 p do 800 Din 98 p;
100 nemških mark za 1356 Din 30 p do 1369 Din 30 p;
100 madžarskih pengov za 991 Din 20 p do 994 Din 20 p;

100 italijanskih lir za 298 Din 36 p do 300 Din 36 p;

1 ameriški dolar za 56 Din 70 p do 56 Din 90 p;

100 francoskih frankov za 222 Din 68 p do 224 Din 68 p;

100 češkoslovaških kron za 167 Din 93 p do 168 Din 73 p.

Sejmi

27. aprila: Lukovica (okraj Kamnik), Velika Slivica, Vesela gora.

30. aprila: Gora, Dol pri Laškem, Sv. Vid (okraj Logatec).

1. maja: Trava, Videm (okraj Kočevje), Bohinjska Bistrica (samo za živino), Mursko Središče, Muta, Velenje, Verače.

3. maja: Fara pri Kočevju, Sodražica, Ptujška gora.

4. maja: Domžale, Kočevje, Poljane (okraj Kranj), Krško, Litija, Lož, Jesenice na Gorenjskem, Sv. Jurij ob južni železnici (trg), Gornji grad, Slovenska Bistrica, Imeno (svinjski sejem).

5. maja: Trojane-Sv. Gotard.

Kratke vesti

— Bliža se zaključek roka za priglaševanje k udeležbi na letošnjem Ljubljanskem velesejmu, ki se bo vršil od 2. do 11. junija. Do sedaj priglašeni razstavljalci so zasedli že večino razstavnega prostora in kdor še reflektira na lepo in ugodno mesto, naj se takoj prijavi. Reklama in propaganda sta zlasti v današnjem času splošnega zastoj in gospodarskega boja vsakemu podjetju prepotrebni. Vsak industrijec, obrtnik in veletrgovec, ki se poslužuje velesejma res dobrega slovesa, mora uvideti neprecenljivo korist, ki mu jo nudi taka razstava s svojo vsestransko razvito, ogromno reklamo, saj more samo od nje pričakovati uspehov. Velesejem je organizirana skupna reklama vseh razstavljalcev v prid vsakemu posamezniku.

— Tečaj za gospodarske praktikante (vajence) na kmetijski šoli na Grmu, ki je bil objavljen tudi v našem listu, se bo pričel šele s 15. majem. Rok za vlaganje prošelj je podaljšan do 5. maja. Opozorjamo kmetijske posestnike na važnost tega tečaja in priporočamo, da se poslužijo ugodnosti

brezplačnega strokovnega šolanja svojih sinov v polni meri. Prošnja se naslovi na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto.

— Licenciranje in premiranje plemenskih bikov pomurske, marijadvorske in pinegavske pasme bo v Ptuj na sejmišču v četrtek 3. maja od 8. ure naprej za vse občine ptujškega okraja. Prignati je vse bike od 15 mesecev starosti. Živina naj bo snažna in zavarovana na močnih vrveh. Za vsako žival je doprinesiti živinski potni list. Biki, ki so prejeli naknadno začasno licenco, se tudi morajo prignati k pregledu, ker velja začasna licenca samo do 3. maja 1928. in po tem času ugasne. Neprignani in nelicencirani biki se ne bodo smeli pripuščati. Kdor bi pripuščal nelicenciranega bika, bo strogo kaznovan. Zupani občin imajo nalog, da skrbno pazijo na to, da se priženejo vsi v občini nahajajoči se biki, ki plemenijo, k licenciranju, in da vsakega bikorejca, ki pripušča nelicenciranega bika, javijo oblastvom. Izplačevale se bodo premije lanskega leta, na novo pa določile visoke premije oblasnega odbora in okrajnega zastopa za letos prignane bike. Plačajo se potni stroški. Z licenciranjem bo plemenski sejem za nakup in prodajo plemenskih bikov. Zaradi tega naj priženejo bikorejci tudi bike, stare od pol leta naprej, ako jih menijo prodati ali zamenjati. Vsi bikorejci, pa tudi župani občin se pozivajo, da se pred licenciranjem javijo pri licenciralni komisiji, ako želijo prodati ali kupiti plemenske bike. Za nakup plemenskih bikov je določena oblasna in okrajna nakupna subvencija. Na dan licenciranja bo poučno predavanje. Živinorejci, pridite polnoštevilno, kajti le dobra živinoreja bo Vaša sreča!

BELEŽKE

+ Škandalozen čin klerika'n'ga strankarstva. Znani prvoboritelj obrtništva g. Jakob Zadravec je ustanovil pred leti v Središču na lastne stroške obrtnonadaljevalno šolo. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, v kateri odločuje klerikalna večina, pa je sedaj enostavno odstranila gospoda Zadravca iz uprave te šole in namesto njega imenovala g. Dimca, nedavno v Središče priseljenega urarja, o katerega delovanju za obrtništvo še ni-

se veseliti in trpeti in umirati, čutil sem z njimi, ker sem in ostanem njihlov do konca svojih dni...

II.

Izmed vseh gruntov menda najmočnejša in tudi najbolj samotna sta Slemenjakov in Raznožnikov. Slemenjakova domačija je stara in razsežna, leži pa tako na višini, da stoji samo hiša na ravnem, med tem ko so kozolec in hlevi ter šupe kakor gnezda pripeti na levo in desno po rebri.

Hiša je pritlična, toda prostorna in zidana. Po slamnati strehi se bohoti sinje zeleni mah, ki se v baržunastih barvah prelija v solncu. Z južne strani se sklanjajo nad streho veje visokoraslih jablan. Njihova debela so vsa razkleščena, odrta in osmojena: kajti jablane branijo hišo pred ognjem in leto za letom sprejemajo paleči bes strele, da ostane tako Slemenjakov dom lahko nepoškodovan.

Dvorišča, kakor ga poznajo kmetije po dolini, domačija nima. Vse okrog hiše in med gospodarskimi poslopji je samo vrt, premrežen s stezami in poln sadnega drevja. Kakor hitro stopiš iz veže, stopiš na zeleno trato, ki je od zgodnje spomladi vse tja v pozno jesen pestrta kakor najlepša preproga. Bele, rožno nadahnjene rožice Matere Božje pogledajo v svet, čim skopni sneg. Kmalu se jim pridružijo vranjine tačice, ki večer za večerom zadremlejo, da so zjutraj tem lepše v svoji belini. Vijolice zadiše, ko se okrepi solnce, sveti Jurij prikljiče svoje temnovijoličaste pušeljčke, sveti Janez natrosi bledomodre glavice, vmes pa vzniknejo in se lučkasto razcveto petelinčki, bele, komaj za znanje

rumeno nadahnjene pokalice, žolte zlatice, rožnovijoličaste pljučnice, bledorumeni, čarodejni lošči, bolj proti senožetim pod grmovjem šmarnice, dalje v gozdu norice, pa spet nešteti mlečki, zvončasti glidniki, a globlje v gozd in ob plotih ter po jasad jagode in borovnice, malinje in robidovje, vse, kakor narekuje čas in kraj, a vedno lepo, vabeče in vabljivo kakor solnce, ki daje vsej tej raznimenski volji do življenja lik in kraj in soj... O, ti domačija mojih dedov, prelepi moj svet, da bi te mogel zajeti v besedo in te pokazati ljudem: «Glejte, tudi sem se je ozrlo božje oko in tudi tu je postal Bog, ko se mu je zahtelo počitka!...»

Tu, na Slemenjakovini sem zagledal luč sveta, tu sem živel in rastel, določen od usode, da prevzamem nekoč mesto svojega očeta. Božja volja je hotela drugače...

Imel sem še troje bratov in dvoje sestra, vse mlajše od mene, tri brate, tudi mlajše od mene, pa si je smrt odbrala zase. Moja mati, ki je bila Raznožnikova, se je namreč omožila zelo mlada. Med tem ko se v splošnem moški ženijo po teh samotah navadno okrog štiridesetih in stopajo ženske v zakonski stan že po tridesetem letu, se je omožila moja mati z osemnajstimi. Tako je torej bila naša družina bolj številna nego je v teh samotah na sploh v navadi.

Med tem ko so bili vsi ostali člani družine trdni in zdravi, sem bil jaz vedno šibek in bolehen, tako nekam droben in bled, kakor da nisem kri njihove krvi. Teta Marta, najstarejša sestra mojega očeta, mi je še detetu pravila, da sem gosposki in da ne bom za

kmeta. Imeti pa me je morala kljub temu ali morda celo zgolj zaradi tega zelo rada in me je negovala s prav posebno pozornostjo. Srajčke, ki mi jih je šivala sama, so bile vedno opremljene z začetnicama mojega imena, pri nekaterih pa se je potrudila celo z vezinami za vratom in po naprsju. Uvezla je zdaj moro, zdaj spet razne druge okraske s takšno spretnostjo, da jo je vse občudovalo. Kajti teta Marta je imela mnogo nenavadnih darov. Peti je znala tako lepo, da bi jo bil človek poslušal noč in dan. Povesti in pesmi je vedela na pamet brez števila, drugo lepše od druge. Zlagala jih je sama, pa so bile zato tudi vedno nove in mikavne. Tudi je zdravila ljudi in živino. Komur je ona rekla, da ni pomoči, ta se je zaman upiral. Najbolj presunljivo pa je bilo pri njej napovedovanje bodočih ali pojasnjevanje skritih dogodkov. Spričo tega je bila deležna v družini splošnega spoštovanja in je tudi njena beseda mnogo zalegla. Tudi moj oče jo je visoko cenil in jo večkrat vprašal za svet, med tem ko se z materjo nista nič kaj mogli. Nista si sicer bili očitno navzkriž, vendar se je poznalo obema, da nista vstvarjeni druga za drugo.

Ne vem, kako je to bilo, ali tudi jaz sam sem se natihoma bal njenih črnih oči. Zdele so se mi skrivnostne kakor brezdnost za Pokojiščem, kamor so pravili, da hodijo delat pokoro verne duše iz vic.

Pokojišče je po golcih in doleh razpeta senožet, ki jo cenijo na štirideset koscev. Pred košnjo, takole začetkom junija je tu raz-

smo čuli ničesar. To je grd čin nehyalečnosti in še grši čin klerikalnega strankarstva, ki hoče slepo pogaziti vse, kar ne trubi v njegov rog. Plačilo za take krivične čine ne bo izostalo.

PROSVETA

p. Mosetizh Jos.: Uslužbeni davek po zakonu o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928. Priredil Josip Mosetizh, finančni svetnik. V Ljubljani 1928. Str. 79. Tabele, Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena 18 Din, s poštnino 20 Din. — S prvim aprilom je stopil v veljavo novi uslužbeni davek, katerega plačevanje se bistveno razlikuje od dosedanjega načina obdavčbe teh dohodkov. Finančni svetnik Josip Mosetizh je izdal tedaj knjižico, ki obsega nove zakonske določbe, pravilnik in vse izvršilne predpise ter tolmačenje posameznih zakonskih določb. Na posameznih primerih, ki so v knjižici navedeni, je pojasnjeno, kako se izračunava novi davek. Knjigi so pridejane tudi tabele z davčnimi lestvicama ter obrazci za napoved davka. Knjiga bo gotovo dobro došla vsem prizadetim krogom.

p. Dr. Mavricij Rus: Zdravje mladine, higiena doma in v šoli. Tiskala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 40 Din. Knjiga je pisana v lahkem jeziku, da jo lahko razume vsakdo. Zdravje mladine je prvo, kar bi morali starši vedno uvaževati, zato to potrebno knjigo toplo priporočamo.

DOMAČE NOVOSTI

* **Náš nov roman.** Z današnjo številko pričajamo objavljati nov roman, «Greh krvi». Napisal ga je pisatelj Ivan Albrecht, ki je vsam čitateljem in čitateljicam že znan kot dober pripovedovalec. Poravnajte naročnino vsi zamudniki, da se vam ne bo ustavil list prav v tem času, ko bo «Domovina» imela izredno lep podlistek. Opozorite na nov lep roman vse, ki še niso v krogu «Domovinarjev» in «Domovinarice»!

* **Rumunska kraljica bo prispela v Subotico.** Kakor poročajo, bo 6. maja prispela v Subotico mati naše kraljice, rumunska kraljica Marija, da prisostvuje slavi 3. konjeniškega polka, ki nosi

prostrta nebeška lepota. Pri cvetu cvet, metulj mimo metulja, nebroj žuželk, a po grmovju ptice, ki gostole v poletnih jutrih, da se človeku smeje srce. Tu so kosi in drozdi in brinovke, pa ščinkovci in drobni kraljički, da je živ vsak grmiček in sleherno drevo, kar jih je posamič raztresenih po senožeti.

Ker so bili z očetom vred pri hiši samo štirje moški, stric Jernač, očetov bratranec, stric Groga in stric Luka, očetova brata, je trajala košnja na Pokojišču po dober teden. kadar je pa vreme nagajalo, celo po štirinajst dni.

Kakor hitro sem dobro shodil, me je oče vsako leto vzel na Pokojišče s seboj ob košnji. Odšli smo z doma zjutraj zarana še pred prvim svitom. Prva leta me je oče nosil na hrbtu, tako da sem se ga z obema rokama oklepal okrog vratu. Tega časa sem vsako leto komaj čakal. Spotoma mi je oče razkazoval vse, kar se mu je zdelo, da bi me moglo zanimati. V jutranjem somraku je bilo jedva mogoče razločiti obrise gora, ki sem jih kmalu vse poznal po imenu: Javornik, Angelska gora in še celo vrsto drugih manjših. Učil me je imenovati posamezne kraje in dele posestva, razločevati dreve in grmičevje in rastlinje. Kmalu sem vedel toliko, da me je vse občudovalo. Kadar sva potem ob nedeljah popoldne sedela s teto Marto pred hišo in sem ji pravil, kaj vse vem in znam, me je prodirajoče pogledala in vzdihnila:

«Bog vé, kaj dela. Mora že biti prav tako.»

(Nalje prihodnjič.)

njeno ime. Za sprejem rumunske kraljice se vrše v Subotici velike priprave.

* **Preselitev Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Beograd odgodena.** V Zagrebu se je te dni vršila seja ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, na kateri so razpravljali o vprašanju preselitve centralne uprave v Beograd. Predlog, da se centralna uprava preseli v Beograd, je bil odbit s 13 proti 8 glasovom.

* **Blagajniška služba na poštah ob nedeljah ukinjena.** Pokojni poštni minister je malo pred svojo smrtjo izdal pravilnik o službenem poslovanju pri poštah, telegrafih in telefonih v naši državi. Člen 3. pravilnika se glasi: Ob nedeljah in praznikih opravljajo v prometu s strankami vsi poštni, telegrafski in telefonski uradi samo pismensko, telegrafsko in telefonsko službo. Uradi, ki nimajo neprestane službe podnevi in ponoči, opravljajo službo samo od 9. do 11. ure.

* **Napredek koroških Slovencev pri občinskih volitvah.** Na avstrijskem Koroškem so se vršile v nedeljo občinske volitve, pri katerih so Slovenci napram letu 1924. napredovali za 25 odbornikov. Skupno so jih dobili v vseh občinah 256. Po glasovih so napram lanskim deželnozborskim volitvam napredovali za 643 na 9592 glasov.

* **Napredna zmaga v št. Jerneju na Dolenjskem.** V nedeljo 22. t. m. so se vršile v št. Jerneju na Dolenjskem občinske volitve, pri katerih so bili klerikalci poraženi. Lista SKS, katero so volili vsi naprednjaki, je dobila 475 glasov, klerikalna lista pa 448 glasov. Večina novega občinskega odbora je torej v naprednih rokah.

* **Kmetje, pozor!** Po vaseh vsiljuje neko podjetje kmetom motorje za pogon mlatilnic. Kmetu se stavi ponudba za okoli 5000 Din s števcom, zaganjačem in drugim ter se sestavi primerna pogodba, katere kmet ne prečita. Ko je delo končano, dobi kmet naenkrat večji račun, to je za okoli 10.000 Din in z naročilom, da je treba plačati takoj. Pogodba je sestavljena tako prekanjeno, da ne pomaga nobeno vzdihovanje in nobena tožba. Svetujemo, naj bodo ljudje silno previdni. Če naročajo od takih trdk naravnost, naj pokličejo k pogodbi učitelja, duhovnika ali koga drugega.

* **Posredovanja za odkup invalidnine.** Zaradi vedno gostejših posredovanj invalidov samih in vojnih vdov, a še pogostejše raznih sumljivih oseb, ki izkoriščajo prosilce, je minister za socialno politiko izdal naredbo, da je za bodoče zabranjeno vsako posredovanje od katerekoli strani. Izplačilo odkupa invalidnine ali podpore se bo za osebe izven Beograda vršilo po poštinih čekih in se bodo prošnje reševale po vrsti, kakor bodo dospedale. Invalidi in vdove se zlasti opozarjajo, naj se ob priliki prošnje za odkup invalidnine ali podpore ne dajo izrabljati od kakih sumljivih ljudi, temveč naj se v vsakem primeru za navodila obračajo na invalidska združenja ali pa na domača županstva.

* **Precej močan potres v Litiji.** Te dni popoldne so čutili v Litiji in v bližnjih vaseh tri do štiri sekunde trajajoč potres. Hiše so se močno zazibale, tako da so ljudje prestrašeni hiteli na cesto.

* **Načelnik v kmetijskem ministrstvu dr. Stojković v Sloveniji.** Te dni se je mudil v Sloveniji g. dr. Velja Stojković, načelnik zadržnega oddelka v kmetijskem ministrstvu. Študiral je ureditev in vodstvo kmetijskih produktivnih zadrug. V Celju si je ogledal med drugim Prvo južnoštajersko vinarsko zadrugo, v Žalcu pa hmeljarno, ki je danes po svoji zgradbi in po obsegu svojega poslovanja gotovo največja produktivna zadruga v naši državi. Ogledu hmeljarne so prisostvovali gg. Roblek, Petriček in Senica.

* **Nova številka «Skovirja»** je izšla minuli teden in naznanja, da bo začel v «Skovirju» v kratkem izhajati lep roman. Vsem, ki so željni lahkega in veselega razvedrila, je šaljivi list «Skovir» (stane 15 Din četrtletno itd.; uprava v Rožni dolini ob Ljubljani) gotovo dobro došel!

* **Preganjanje «Domovine» s prižnice.** Iz Laškega nam pišejo: Na velikonočni ponedeljek je tajnik okrajne organizacije SLS dekan gospod dr. Krulje nastopil proti «Domovinarjem», češ,

da se mora ta brezverski list odstraniti iz vsake krščanske hiše. Uspeh dekanove pridige, krivične proti «Domovini», je tak, da se je od ponedeljka do 20. t. m. priglasilo kar 28 novih naročnikov «Domovine», ki so prisostvovali njegovi pridigi.

* **Strašna nesreča v Hrastniku.** V soboto popoldne se je na rudniški progi v Hrastniku pripetila strašna nesreča, katere žrtev je postal 35letni poduradnik Trboveljske premogokopne družbe g. Avgust Fajdiga. Mimo prihajajoči vlak ga je pograbil za pelerino in potegnil pod kolesa, ki so nesrečniku odtrgala obe nogi, in sicer levo v mečah, desno pa pretrgala trikrat v kolku. Kakor pripoveduje očividec posestnik Severin Benetek, je bil pogled na Fajdigo strašen. Ljudje, ki so opazovali grozen prizor z oken, so spremljali nesrečni dogodek z zbeganim kričanjem. Fajdigo je vlak valil s seboj kakih deset metrov in šele tedaj je kurjač ustavil stroj. Prej seveda ni čul obupnega kričanja žrtve pod kolesi vagona. V hipu se je na kraju nesreče jela zbirati množica okoliških stanovalcev. Ponesrečenec sam je bil pri zavesti in je navzlic temu, da je kri od njega lila curkoma, odgovarjal: «Samo pelerina je kriva.» Naložili so ponesrečenca na nosilnico, ki se je nahajala slučajno v vlakcu, ker so prejšnjega dne prenašali v ta vlak neko žensko za prevoz v ljubljansko bolnico. Preden je bila nosilnica vrnjena rudniški bolnici, je usoda izbrala novo žrtev. V ljubljanski splošni bolnici je Fajdigo takoj operiral zdravnik dr. Kramarič. Operacija pa mu ni mogla več ohraniti življenja in je ponesrečenec umrl v popolni oslabeledosti ob navzočnosti svoje soproge Ane, učiteljice v Hrastniku. Njej zapušča štiriletno hčerko Nušo in mater, vdovo po rudarju, ki se je pred leti ponesrečil v rudniku. Pokojnik je bil agilen član raznih narodnih društev v Hrastniku, ki ga bodo zelo pogrešala. Blag mu spomin, bridko prizadetim iskreno sožalje!

* **Velik požar v Skoplju.** Dne 22. t. m. zvečer je nastal v tovarni mila in sveč «Dagon» v Skoplju požar, ki je v par urah upepelil vse podjetje. Škoda znaša več milijonov in je le deloma krita z zavarovalnino. Obstoja pa sum, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Huda avtomobilska nesreča.** Te dni je posestnik mlina J. Rizman peljal iz Zavrča s tovrnim avtomobilom moko v Ptuj. Onkraj dravskega mostu je avtomobil precej naglo vozil ter se po nesrečnem naključju na ravnem prevrnil in zdrčal navzdol v dolino kakih petnajst metrov. Pri padcu je lastnik avtomobila zletel z voza, padel pa je tako srečno, da je ostal skoro nepoškodovan, ščefer pa je bil hudo ranjen na glavi in na hrbtu. Pri hiši, ki se nahaja v dolini, sta se igrala dva otroka, ki sta bila po avtomobilu nevarno poškodovana.

* **Elektrika ubila poljskega delavca.** Hlapec Josip Škof in poljski delavec France Štor iz Skofje vasi sta postavljala na hmeljišču g. Petra Majdiča v Spodnji Hudinji ob Celju poleg mlina droge, ki jih spojijo medsebojno z žicami. Tik hmeljišča je napeljan električni daljnovod z visoko napetostjo v Vojnik. Zaradi rahle zemlje in močnega vetra se je drog, ki sta ga fanta baš zakopavala, prevrnil in padel proti daljnovodu. Žica, ki je bila na drogu že pritrdjena, je padla preko električne napeljave, se povescila na drugi strani in zadela, napolnjena z močnim električnim tokom, oba delavca. Oba ponesrečenca sta padla kakor od strele zadeta v nezavest. Drugi delavci so jima takoj priskočili na pomoč, odstranili z elektriko napolnjeno žico z lesenimi drogi, eden od njih pa je naglo obvestil o nesreči g. Majdiča. Poklicani zdravnik je ugotovil pri Štoru zelo hudo poškodbo in ga je velel prepeljati z avtom v bolnico. Skofove poškodbe so lažje in je zato ostal v domači oskrbi. Štor so pripeljali v bolnico že v zadnjih zdihljajih in je kmalu umrl.

* **Požar v Hočah.** V Spodnjih Hočah pri Mariboru je te dni zvečer v gospodarskem posloju posestnika Matije Praznika nastal požar. Na pomoč so prihitela gasilna društva iz Hoč, Radvanja in Maribora, ki so požar omejila. Škoda je znatna in le deloma krita z zavarovalnino. Orožništvo je

aretiralo nekega moškega, ki je osumljen, da je zanetil požar.

* **Toča v Slavoniji.** Po vesteh iz Osijeka se je v torek popoldne vsula na tamkajšnje okolice izredno debela toča, ki pa je na srečo padala le tri minute. Na setvah ni napravila mnogo škode, pač pa je močno poškodovala vinograde in sadovnjake.

* **Požar v Zireh.** Prejšnji petek zjutraj nekaj minut pred peto uro je nastal iz nepojasnjenega vzroka požar v kovačnici g. Franca Starmana na Selu pri Zireh. Ker je povodenj v Zireh v septembru leta 1926. odnesla in porušila g. Starmanu kovačnico do temeljev, si je g. Starman s pomočjo dobrih ljudi in lastno prizadevnostjo zgradil lani novo, ki je bila lesena in le znotraj zidana okrog peči. V petek pa je tudi ta izginila v objemu plamenov. Dobrih petdeset gasilci so bili v četrto uro na mestu s svojo novo motorno brizgalno, vendar je požar skoro že opravil svoje. Takoj nato je prispela na lice mesta tudi žirovska brizgalna, ki pa ni stopila v akcijo.

* **Samomor vojaka.** Te dni okrog 5. zjutraj je opazil strojevodja tovrstnega vlaka na postaji v Medvodah, da je stroj vlaka obrizgan s krvjo. S kolodvora so telefonično obvestili vse čuvajnice ob gorenjski progi do Medvoda z nalogom, da progo točno pregledajo. Progo je pregledoval tudi kretničar Rok Vilfan v Dravljah in kmalu našel krvave sledove. Med tirom je zagledal ležati zgornji del strahovito razmesarjenega človeškega trupla. Spodnji del trupla je našel ob glavnem tiru šele kakih 150 korakov dalje. Vilfan je o grozoviti najdbi takoj poročal na gorenjski kolodvor s pripombo, da je ponesrečenec oblečen očividno v vojaško obleko. S kolodvora so obvestili pristojno vojaško oblast, ki je odposlala na lice mesta vojaško komisijo. Istočasno je prispela v Dravljah tudi policijska komisija. Po listinah, ki so jih našli v obleki ponesrečenca, so ugotovili, da gre za 21letnega vojaškega novince Ivana Zupanca, rojenega pri Sv. Lenartu pri Mariboru. Zupanc je šel pod vlak najbrž v samomorilnem namenu. Preden je šel k vojakom, je bival osem let v Avstriji. Zadnje dni je bil močno melanholičen. Kaj ga je gnalo v smrt, še ni dognano.

* **Samomorilni poskus.** Iz Laškega nam pišejo: Nedavno je v samomorilnem namenu splezal Potekal Josip, rudar v Hudi jami, na električen drog elektrarne Fala. Namen se mu ni docela posrečil, ker so ga našli drugo jutro nezvestnega in polživega pod drogom. Preden se je prijel električne žice, mu je najbrže spodrsnilo, da je padel na tla. Kaj ga je dovedlo v obup, ni znano. Prvo zdravniško pomoč mu je nudil g. dr. Čede, ki ga je dal takoj prepeljati v celjsko bolnico.

* **Roparski napad.** Ko se je nedavno vračala proti večeru jajčarica Antonija Staudacherjeva domov v Mozelj, jo je nekaj dalje od Livolda napadel neznan moški. V tistem hipu pa je pridrdral po cesti voz, na katerem sta sedela slučajno dva orožnika. Skočila sta brzo za napadalcem, ki je v diru zbežal preko polja proti Zajčji vasi. Toda orožnikoma se je po dolgem trudu le posrečilo, da sta ga ujela in odpeljala najprej na stanico v Mozelj, pozneje pa na okrajno sodišče v Kočevje.

* **V kurilnici prijet tat.** Ko se je podal te dni kurjač Ivan Čelan, stanujoč v Domžalah, v službo v kurilnico gorenjskega kolodvora v Ljubljani, je v remizi ugledal neznanega človeka. Neznanec se je Čelana očividno močno prestrašil, kar se je zazdelo temu še sumljiveje. Zato je brzo stopil do njega ter zagledal, da je neznanec odmontiral s stroja že več bakrenih delov in jih zvil, da jih tako laže odnese. Čelan je tatu prijel za vrat, ga odvedel v neko sobo ter telefonično obvestil stražnico. V kurilnico je kmalu za tem prišel stražnik Alojzij Vetrih, ki je tatu, 36letnega bivšega mlinarja Alojzija Pečjaka, pristojnega v Dvor pri Novem mestu, aretirat ter odvedel s seboj. Pozneje so ugotovili, da je Pečjak imel tudi pomagala, ker so našli za plotom nad 70 kosov raznega železa, ki naj bi jih odnesel njegov pajdaš, ki pa je pravočasno pobegnil.

* **Smrt proslulega vlomilca.** V mariborski kaznilnici je umrl prosluli vlomilec Jožef Fras, monter iz Lajtersberga, rodom od Sv. Barbare v Slovenskih goricah. Pozornost je vzbudila pred ne-

timi leti velika poročna razprava proti njemu zaradi vloma pri dvornem svetniku Josipu Fonu, ki ga je izvršil v družbi njemu vrednih tovarišev Kidriča in Strasserja. Zaslužil si je takrat sedem let težke ječe. Pozneje je dobil še dve leti, ker je poskušal nasilen beg iz kaznilnice. Dasi komaj 39 let star je bil v celem že dvanaajstkrat kaznovan, večinoma zaradi tatvine, skupno na več kakor 25 let.

* **Odgon cigana iz Litije.** V Litijo se je priklatil po vsej Sloveniji znani cigan Hudorovič iz Črnomlja. Pred leti so mu odmrznile noge in roke ter se nesrečnik plazi sedaj kar po tleh. Zaradi suma, da bo leha na trahomu, in ker je v domači občini preskrbljen v hiralnici, odkoder pa večkrat pobegne, so ga poslala litijska oblastva v njegovo pristojno občino.

* **Aretacija dveh pobijalev šip.** V Ljubljani so zadnji čas neznani zlikovci pobijali šipe, največ v predmestjih. Pojavljali so se zdaj tu, zdaj tam. Pritožbe so se množile od dne do dne, policija je pričela s temeljitim zasledovanjem zlikovcev, toda uspeha ni bilo. Šele v nedeljo je prišla policija na sled pravim storilcem. Na Vidovdanski cesti sta se pojavila z mrakom dva delavsko oblečena mladeniča, ki sta tamaj postajala dalje časa. Ljudje jima niso posvečali nikake pozornosti, ker sta napravljala vtis nedeljsko oblečenih delavcev, ki morda pričakujeta tovarišev. Z nočjo, okrog pol desetih, pa so v bližnjem oknu nenadoma zažvenketale šipe. V tistem hipu sta neznanca že tudi izginila. Par minut zatem je bilo čuti žvenket šip na oglu Vidovdanske ceste, nato zopet po Sv. Petra cesti. Za neznanca, ki sta bila sicer zelo oprezna, kadar sta slutila v bližini odraslega človeka, pa se je plazil neki otrok, ki je končno na Marijinem trgu pogumno stopil k stražniku in pokazal na oba čudna ptiča, ki sta baš namera-

kovo družino, ki ga je šla iskat in ga našla že mrtvega. Sum zahrbtnega uboja je letel na Franca Kostajnska, posestnikovega sina, rojenega v Vremški gorci. Ta je delal čez dan v vinogradu Franca Sinkoviča, odkoder je odšel v družbi Jožeta Pavliča, kočarjevega sina iz Vremške gorce, v četrto uro oddaljeno vas Spodnje Buče. S seboj je vzel tudi vinjek, znak, da je imel namen, da se stepe. Pred Kunejevo hišo se jima je pridružil Jurij Kunej. Ko sta se Rajniš in Kliček vračala mimo hiše, je skočil Kostajnskec pod kožo, opadel kol za trsje in skočil za obema. Udaril je Klička po sredi glave, nato pa še Rajniša, ki je takoj zbežal.

* **Poškodovana ograja.** Posestnik Andrej Knez z Viča je opazil pred par dnevi, da so neznani zlikovci podrli ograjo mostu, ki pelje čez potok Curnovec, odkoder drži pot z Viča v Vnanje gorice. Posamezne dele ograje so zlikovci pometali v vodo, ki jih je seveda odplavila. Prepeljava z vozom čez most je močno ogrožena, posebno v temi. Škodo trpi okrajni cestni odbor.

* **Opozorjamo vse živinorejce in posestnike** goveje živine, konj in prašičev na današnji oglas «Govedomedike», jugoslovenske razpošiljalnice zdravil za govedo, konje in prašiče iz lekarn «Pri sv. Antonu» v Mariboru, Kopališka ulica 11.

* **Pri slabokrvnosti, shujšanju, bledolice, za-** tečenim žlezam, lišaju in izpuščanju kože posreduje prirodna grenčica «Franz Josef» urejeno prebavo. Odlični zdravniki so se prepričali, da je grenčica «Franz Josef» zelo priporočljiva za slabotne otroke. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Listnica uredništva

Dopisniki! Kar ni proti zakonu in kar je stvarno, se bo vse objavilo. Nobenega dopisa, ki je sposoben za tisk, ne vržemo proč. Včasih se kaki dopisi zaradi pomanjkanja prostora ali iz drugih vzrokov odložijo na prihodnje številke.

Savedenj. Se bo objavilo v prihodnji številki, ker smo prepozno prejeli.

ŽENSKI VESTNIK

Vrt

Majoran. Majoran je, kakor znano, enoleten. Ker je droben, ga vsej v lahko rahlo zemljo, ki mora, dokler rastlina ne vzklije, biti vedno vlažna. Skrbeti je tudi treba, da ima ob solnčnem vremenu malo sence. Rastlinice presadi maja ali junija po dve ali tri skupaj na gredo, in sicer po 15 cm narazen. Ako seješ na prosto, porabiš nekoliko več semen kakor v gnojnih gredah, kjer raje vzkali. Majoran rad uspeva, samo ga je treba dobro opleti, da ga plevel ne zaduši.

Petunija. To je ena najlepših lepoticnih rastlin. Petunija ima zelo drobno seme. Vsej seme v zabojček (sedaj je še čas) v prav dobro in rahlo prst. Seme pokrij prav na plitvo s prstjo. Zabojček postavi v toplo gredo ali pa na okno. Ob pomladnem mrazu pokrij toplo gredo, na oknu pa tega ni treba, ker je tam rastlina dovolj zavarošana. Ko so sadike dovolj velike, jih presadi kakih 5—7 cm narazen; potem pa, ko so že bolj močne, jih presadi na prosto v prst. Petunij je več barv: bele, rožnate, rdeče, vijoličaste, škrlatne in pa tudi pisane. Lahko jih posajamo v skupinah ali pa posamezno. Petunija uspeva lepo tudi v cvetličnem loncu na oknu.

Grah. Malokateri gospodinji je znano, da lahko uporabi grah tudi kot špinačo. V to svrho je treba posejati grah na gredo kolikor mogoče na gost. In ko zraste do 20 cm visoko, ga porežeš in prirediš v kuhinji na enak način kakor špinačo. Čim nežnejši so poganjki, toliko okusnejša je ta jed. Da boš imela vedno svež grah na razpolago, ga vsej v raznih dobah.

Balzamine. Da bodo balzamine močno rasle in prej cvetele, jih posej sedaj koncem aprila v toplo in gnojno gredo ali pa v zabojček, ki ga varui pred mrazom. Do junija zrastejo rastline to-

Specijalist za notranje bolezni 91

dr. Janko Pihlar

se je po večletni klinični praksi v inozemstvu naselil v MARIBORU in ordinira v

Prešernovi ulici števil. 2, II. nad.

vala ubrati pot čez most, brčkone z namenom, da nadaljujeta s pobijanjem šip morda v kaki drugi ulici. Stražnik je takoj odhitel za mladima fantoma, ju ustavil ter jima napovedal aretacijo. Neznanca se nista stražniku niti malo upirala. Mirno sta odšla v spremstvu stražnika na policijsko direkcijo. Fanta sta stavbna delavca France V. in Ivan H. Sodi se, da je fanta navajalo bolešno nagnjenje k neprestanemu pobijanju šip.

* **Cerkveni tat.** Zagrebška policija je zasačila 23letnega Franca Šanjeka, rodom iz Varaždina, ki je bil nekdanji mesarski pomočnik, a se je hitro vrgel na zločinsko pot. Specializiral se je predvsem na vlome v cerkve in župnijske urade. V njem so odkrili tudi tatu cerkvenega denarja pri Sv. Magdaleni pri Mariboru, v Poljčanah in Sv. Marku niže Ptuja.

* **Podivjanec brez povoda ubil človeka.** V kozjanskem okraju se je zgodil zahrbtni uboj, ki podaja nov žalosten dokaz strašne posirovelosti. Brez vsakega povoda je izgubila poštena kmečka družina svojega rednika. V domačem vinogradu v Vremški gorci (občina Buče) je delal mali posestnik Avgust Kliček, stanujoč v Sedlarjevem. V družbi svoje matere, sestre in delavcev se je vračal zvečer okrog 20. domov. Med delavci je bil tudi Ivan Polak, ki je izgubil vinjek in zaostal. Ker ga le ni bilo za družbo, sta ga šla iskat Avgust Kliček in posestnik Franc Rajniš, ki je tudi pomagal v vinogradu. Ker pa Polaka le nista našla, sta se vrnila domov. Ko sta se približala Kunejevi ograji v Spodnjih Bučah in je Rajniš že prešel preko prelaza, je začul, da je dobil Kliček v temi udarec preko glave, in je videl, da se je zgrudil na tla. Sam se je naglo pripognil, kajti v istem hipu je tudi nad njim zažvižgal kol in ga oplazil po plečih. Rajniš je zbežal proti domu in povedal ženi, da so Klička neznanci pri Kunejevi hiši nobili na tla. Žena je takoj obvestila Kli-

liko, da jih lahko presadimo na prosto. Tedaj so veliko lepše in močnejše nego zgodaj posejane. Balzamina potrebuje močno mastno zemljo in ob suši jo je treba pridno zalivati.

Oblekica za dva- do štiriletnega otroka

Te vrste oblekica lahko služi čez toplo poltje sploh kot oblekica, za sedaj, ko je še bolj hladno, pa kot srajčka in hlačice skupaj.

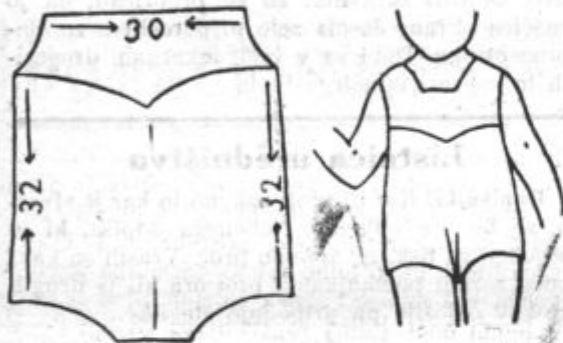
Sešije jo lahko vsaka gospodinja sama, če le količkaj zna šivati. Blaga je treba za tako oblekico 85 centimetrov za dveletnega otroka.

Vzemi blago, kakor je zloženo: spredaj dolgo 42 cm, pod pazduho 32 cm, čez prsa 30 cm, in odreži dva dela. Pod pazduho sešij, vse naokoli pa s kakim drugim blagom zarobi. Ko si zarobila, naredi še naramnice, ki naj bodo dolge 20 cm in široke 5 cm.

Nato naredi na sredini spodaj dve gumbnici na sprednjem delu in na zadnji del prišij dva gumba.

Taka oblekica ni draga in jih ima otrok lahko več, da lahko menjaš, če se umaže. Služi pa obenem tudi kot hlačice, in je tako otrokcv trebusček zavarovan proti prehladu. Pripravna je pa tudi zaradi tega, ker se dá lahko in hitro odpeti, da more otrok opraviti svojo potrebo.

Če hočeš oblekico narediti lepšo, jo obkvačkaj spodaj in za vratom še z malimi zobčki.

Za kuhinjo

Goveja pljučna pečenka. Vzemi pol kilograma tako zvane pljučne pečenke (Lungenbraten), porazi kožico, meso dobro pretakni s slanino (našpikaj) in osoli. V kozico deni eno žlico masti, na mast pa eno žličico sladkorja. Ko sladkor porjavi, deni nanj eno debelo, drobno zrezano čebulo, malo peteršilja in korenčka, vse drobno zrezano. Nato položi meso v kozico, ga polij še malo z mastjo in peci v pečici eno uro. Med tem vsakih deset minut meso dobro polivaj s sokom. Če se sok osuši, pa prilivaj vedno malo vode ali juhe. Ko je meso mehko, ga položi na krožnik, sok z vso zelenjavo vred pa pretlači skozi sito in zlij zopet nazaj v kozico, oziroma pekačo. V skodelici zmešaj 4 žlice smetane in 2 žličici moke ter mešaj zlivaj v sok, nato prilij še malo vode in par kapljic kisa. Ko je sok tri minute povrel, položi vanj meso, pusti, da še enkrat prevre, in pečenka je gotova.

Rezanci s sirom. Naredi navadne rezance (nudeljne), jih skuhaj v slani vodi in ko so kuhani, jih ocedi, z mrzlo vodo polij in pusti, da se odcedijo. V kozo deni masti, in ko je ta vroča, stresi rezance na mast ter jih malo popeci. Nato daj 30 dekagramov tlačenega domačega sira (skute), popeci še kakih pet minut, pa je gotovo. Daj rezance kot samostojno močnato jed na mizo.

Praktični nasveti

Svileno blago bo mnogo trpežnejše, ako ga nikdar ne pereš z milom, ampak samo v vodi, v kateri si razstopila malo mila. Svileno blago smeš izpirati samo v mlačni vodi, in sicer tako dolgo, da izgine iz njega vsaka sled mila. Ko je oprano, ga tudi nikar ne izjemaj, ampak pusti, da se samo posuši.

Da gre sveža laže v svečnik, vtakni konec v krop. Tako spraviš svečo brez težave v svečnik

in jo tudi bolje pritrdiš, kakor pa če jo obrežeš ali pa s papirjem oviješ. To je po vrhu še nevarno, ker se papir lahko užge, kadar sveča dogori.

Kako odstraniti s perila madeže od potu ali znoja? Najboljši je za to salmijakov cvet, ki ga dobiš v vsaki drogeriji in tudi po trgovinah z mešanim blagom. Eno žlico salmijaka deni na štiri žlice vode in s to tekočino madeže večkrat pomoči. Potem pusti, da se posuši, na kar perilo lahko še opereš.

Madež od pečatnega voska spraviš z obleke, ako ga namakaš s čistim špiritom (alkoholom). Namakaj ga tako dolgo, da špirit izjé ves vosek. Ostanek pa izpraskaj in izbriši s flanelasto krpico. Tudi navadni vosek ali pa madež od sveče lahko na tak način odpraviš, če nočeš rabiti pivnika in likala. S pivnikom pa napravi tako, da ga položiš na madež in potegneš čez z razbeljenim železom. Pivnik prestavlja tako dolgo, da upije vase ves vosek. Če se potem madež še kaj pozna, ga pa zbriši še z bencinom.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

O ostrosti in različnosti vonja in drugih čutov

Menda je že vsakdo opazil, da so čuti pri različnih ljudeh različno razviti. Najočividnejše se kaže to pri vidu. Nekateri vidijo jako ostro tudi v silne daljave, medtem ko so drugi tako kratkovidni, da ločijo predmete le v neposredni bližini.

Različno ostrost čutov lahko opazujemo tudi pri živalih, ki jih je narava odlikovala zlasti z onim čutom, ki jim najbolj služi v boju za obstanek. Tako vidi orel plen že iz silne višave, pes pa sledi kilometre in kilometre daleč le po vonju.

Ko je bil človek še na nižji stopnji omike in je živel bolj v stiku z naravo ter bil od nje še bolj odvisen, je gotovo imel tudi čute bolj razvite. Da je bilo temu res tako, nam pričajo nekatera opazovanja, ki so jih zapisali raziskovalci tujih dežel. V naslednjih vrsticah bomo navedli nekaj zanimivih tozadevnih podatkov o vonju.

Poročila popotnikov so polna podatkov o izredni ostrosti vonja pri inorodcih raznih dežel. Človeku na naši stopnji omike je naravnost neumljivo, da bi mogli imeti ljudje tako razvit vonj kot čitamo o nekaterih v omiki zaostalih plemenih. Zato se nam zde nekatera poročila kot bajke, a ker ne moremo dvomiti v resnost ljudi, ki so jih napisali, jim moramo verjeti.

Anglež dr. Mc. Indoo pripoveduje v neki znanstveni razpravi, da imajo afrikanški Abesinci in severnoameriški Indijanci tako razvit vonj, da jim pomaga pri zasledovanju sovražnika. Staro poročilo o Antilskih otokih med Severno in Južno Ameriko pripoveduje, da razločujejo ondotni prebivalci že po vonju sled Francoza ali domačina. Ljudožreči Kraljičine dežele, ki jedo tuji kače, najdejo baje le po vonju neko vrsto kač, ki jim posebno ugaja. Znani angleški učenjak Darwin pripoveduje o peruanskih Indijancih v Ameriki, da gredo lahko kakor pes le po vonju za sledom. Neki drug pisatelj nam zopet poroča, da spoznajo zamorec in Indijanci človeka le po vonju.

Med omikanci je vonj razvit najbolj pri slepih. Angleški deček James Michel (izgovori Džems Mišel) je bil od rojstva slep. Navezan je bil v občevanju z ljudmi le na vonj. Zapazil je takoj, če je stopil kdo v sobo ter si je po vonju napravil sodbo o njem.

Kakor se vsak človek loči po zunanosti od drugih ljudi, tako je verjetno, da ima vsakdo tudi različen duh. Naš vonj pa žal ni tako oster, da bi mogli to spoznati. Neki angleški pisatelj pripoveduje, da pozna več svojih rojakov, ki spoznajo le po vonju ne samo ljudi različnih plemen in raznega spola, temveč tudi posameznike. Znano je, da je zamorec duh Evropejca neprijeten. Morda manj znano, a prav tako res je, da je duh Evropejcev Japoncem še neprijetnejši.

Da je moški duh različen od ženskega, je umljivo. Osebe, ki ločijo ljudi po vonju, zatrjujejo, da je človeški duh prijeten.

Izredno občutljiv je človeški vonj za nekatere dišeče snovi. Tako zaduhamo že en petmilijonski del miligrama klorfenola. To je tako neznatna količina, da si niti predstavljati ne moremo. Pri nekaterih drugih snoveh zadostuje še veliko manjša količina.

Če je dovolj za človekov nos tako majhna količina snovi, če je torej že njegov vonj tako oster, koliko ostrejši mora biti ta čut pri nekaterih živalih, recimo pri psu, ki lahko sledi človeku v tolike daljave, pa ga pri tem ne zmoti duh stotine drugih ljudi. Seveda tudi pri psih ta čut ni enako razvit.

Kar smo povedali o vonju, velja v veliki meri tudi o ostalih naših čutih, o vidu, tipu in sluhu. Kako različni so tudi glede prijetnosti, oziroma neprijetnosti. Kot so si različni po značaju, tako je temu ta barva prijetna, drugemu neprijetna, kar temu diši, je onemu zoperno itd. Še v večji meri velja to za okus, pri čemer je večkrat odločilna seveda le navada.

Iz povedanega razvidimo, da so posamezni čuti pri živalih ostrejši kakor pri človeku in da se omikani narodi v tem pogledu ne morejo meriti s plemeni, ki so na nizki stopnji omike. Kako naj si to razlagamo? Vsaka prirojena zmožnost se mora uriti, sicer opeša. Žival je večkrat navezana le na čut, ki ga mora zato neprestano rabiti in s tem uriti. Isto velja tudi za človeka na primitivni stopnji kulture. V boju z naravnimi silami, z živalmi in sovražnimi plemeni, pri iskanju in pridobivanju živeža mu morajo biti čuti neprestano pozorni, pri čemer se seveda urijo in bistrijo. Modernemu človeku pomaga v boju za vsakdanje življenje bolj razum, tako da ni več v toliki meri navezan na čute; zato so mu nekateri nekoliko oslabei.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Nova vera v Pišecah

Pišee, aprila.

Pokojni, v vsej fari zelo priljubljeni župnik g. Srabočan je opetovano izražal oboževanje, da bo tedanji kaplan g. Toplak ostal pri nas za župnika, kar da bo v škodo fare in cerkve.

Reven in brez imetja je prišel g. Toplak kot mlad kaplan v Pišee leta 1918. Danes razpolaga z obilnim premoženjem, ki si ga je pridobil v neklerikalnih Pišecah v dobi, ko so farani živeli zadolženi v največji siromaštni.

Že kot kaplanu ni dopustila njegova politična žilica, da bi ne bil spreminjal prižnice, cerkve in uradnih poslov v agitacijsko sredstvo za klerikalne časopise in politiko. Baje je bilo to tudi njegovo najboljšo priporočilo, da je postal župnik, četudi še premlad. To je počenjal v taki meri, da to ni prišlo več že samim do tedaj vnetim klerikalcem in je brihtnejše naravnost odgnalo od klerikalizma, kateremu niti Bog, cerkev, vera in cerkveni obredi niso več toliko sveti, da bi jih ne vpregel v svojo politiko. Celo bolj omejeni klerikalci so začeli godrnjati in zahajati raje v sosednje fare k sv. maši, kakor pa bi hodili na politične shode v našo cerkev.

Toplakov najzvestejši oproda mi je pripovedoval, kako je »okregal« župnika, da goni le politiko na prižnici in s tem škoduje klerikalni stranki.

Nekoč sem v Rajhenburgu slišal pridigovati župnika g. Tratnika. Razlagal je smrtni greh božjega ropa in rekel, da zagreši božji rop oni, ki zlorabi cerkev, prižnico, spovednico itd. za druge namene kakor za čast in službo Gospodovo. G. Tratnik še takrat ni bil aktiven politik. Če bi danes to povedal, odnosno če je še danes te »vere«, ne vem.

Mislim pa: če je to greh za nas navadne zemljanke, tudi naš župnik g. Toplak ni izvzet. Odkrilo priznam, da je nerodno in neskrto početje g. Toplaka, ki javno kaže, da je klerikalnim priganjačem vera navadno slepilno sredstvo, mnogo pripomoglo k temu, da je v naši fari tako malo klerikalizma. Brezverec je lahko njegov

najboljši zaupnik in prijatelj, najboljši človek, samo če je klerikalec.

Ni pa samo v tem početju našega župnika «nova vera», ki jo je uvedel pri nas, temveč še mnogo bolj v njegovih naukih, katere morajo poslušati oni srečni Pišečani, katerim je zaradi oddaljenosti nemogoče iti v cerkev v druge fare. Za danes navajam samo en primer:

Dne 19. februarja t. l. je pri prvi sv. maši čital g. župnik na prižnici škofov pastirski list. Ko je končal, je dodal: pridige in nauki so tudi v «Glasniku srca Jezusovega» in «Domoljubu». Najlepše pridige in nauke pa najdete v našem listu «Slovenskem Gospodarju». Če je kdo zadržan, da ne more v cerkev k sv. maši, je zanj prav tako dobro, če bere ta čas doma «Slovenskega Gospodarja».

Ali so taki nauki všeč g. škofu? Za nas bi to bilo zelo praktično. Naročimo si «Slovenskega Gospodarja», pa postaneta župnik in kaplan nepotrebna.

Prav resno se je pojavilo gibanje, da se širjenje take nove vere zatire od spodaj, če se ne guje od zgoraj. Tudi Marijine družbarice, ki so baje kazale znake nezadovoljstva v prevelikem samozatajevanju, so dobile potrebne olajšave. O tem ob drugi priliki.

Ko je pred nekaj dnevi umrla siromašna, 70 let stara, dolgo let bolna M. O., ki je bila brez vsakega imetja, ni g. župnik pustil zvoniti, češ, da ni darovala za zvonove. Če bi torej zvonjenje pomagalo duši v zveličanje, ne pusti on, ki je med siromašnim in izmozganim ljudstvom obogatel, revni stari ženi v nebeški raj! V nebesa bi se torej prišlo samo z denarjem! Prišli bi tja le bogatini. Siromak, ki nima denarja niti za žlico soli, tudi v nebesa ne more! Strašna je ta nova vera v Pišečah!

Posledice takega postopanja župnikovega in ne dosti boljšega kaplanovega niso izostale. Ko je g. škof ob zadnji birmi izpraševal otroke krščanski nauk, mu niti eden ni znal odgovoriti!

Pa se ni nič zgodilo kakor nekak dokaz od zgoraj, da danes ni več potrebno niti otrokom znanje krščanskega nauka, katerega je zamenjala politika.

Pripovedoval mi je reven oče obširne družine, ki je od zore do mraka kot delavec s svojo ženo vred zaposlen v službi za kruh svoje dece, za katere vzgojo se pri takih razmerah ne more dovolj brigati, da njegov otrok, ki je 11 let star, in sicer v šoli dobro napreduje, ne zna moliti očenaša, ker da se v šoli takih stvari ne uče!

Ako je treba iti na spoved, maševati k našim podružnicam itd., se javno izpred oltarja sliši kreg, da se mora priti ponj z vozom, sicer ne pride več maševati. Župnik pa ima dva konja in oba s kaplanom nabirata seno po župniji. Ko pride predvolilni čas, niso prestrma nobena brda in nobena luža pregloboka, da bi je ne prebredla.

Kam vodi ta naša «nova vera» v verskem in moralnem oziru?

Ivan Urek.

ZANIMIVOSTI

Že štiri strašni potresi v Bolgariji
Številne smrtno žrtve. — 8000 hiš porušenih. — Enak potres v sosedni Grčiji. — Zemlja valovi kakor morje.

Že zadnjič smo pisali o katastrofalnem potresu v Bolgariji. Za prvim so sledili še trije enako grozni potresi. Kakor poročajo 23. t. m. potresno gibanje na Bolgarskem še vedno traja. Zlasti na ozemlju okoli Plovdiva se še vedno pojavlja močno potresno gibanje. Po neki vesti je bil celo bolgarski kralj ranjen.

Poslednji potres je imel zopet strahovite posledice, čeprav je bil le kratek; zlasti v Plovdivu je povzročil ponovno veliko škodo. Med prebivalstvom je vzbudil veliko paniko. Na novo je bilo poškodovanih večje število okoliških vasi.

Plovdiv, druga prestolnica, kakor ga imenujejo Bolgari, je ves porušen. Petdeset let po osvoboditvi so se trudili Bolgari, da zgradijo in

Nogavice iz prave ali umetne svile.

Vsaka dama ve, koliko veljajo njene nogavice, in radi tega treba paziti, da bodo zmeraj popolnoma v redu.

Z „RADIONOM“ lahko perete nogavice kolikorkrat hočete, one ne bodo nikdar izgubile svoj prvotni sijaj.

Eno pravilo je važno: Vedno je treba „RADIONOM“ v mrzli vodi raztopiti, a potem nogavice izprati v mlačni raztopini. Potem izprati s čisto vodo in razprostrti, da se suše.

S takim pranjem bodo nogavice ohranile svoj sijaj in svoj svileni izgled.

modernizirajo to mesto. Zdaj je preko noči uničen ves trud. Palače, lepa poslopja, trgovine, industrijska podjetja, vse je porušeno in razdejano. Blizu 100.000 prebivalcev je brez strehe, brez premoženja. Jedva so si rešili golo življenje in zdaj v mrazu in deževju bivajo na prostem. Beda je nepopisna. Kar ni porušil potres, je uničil požar, ki je nastal na mnogih krajih.

Število smrtnih žrtev še vedno ni točno znano. Sanitetni oddelki še vedno spravljajo mrlične izpod ruševin. Istotako je nemogoče oceniti vso škodo, ki gre v milijarde, kajti razen Plovdiva so trpela tudi vsa premožna naselja v široki okolici. Porušenihi je okroglo 8000 poslopij.

Potres je bil istočasno tudi v Grčiji, na Peloponezu, ki ne zaostaja za potresi, ki so bili zadnje dni na Bolgarskem. Najhujše sta prizadeta Korint in Lutrakion. V Korintu so se porušile vse starejše hiše, pa tudi nove zgradbe so večinoma zelo poškodovane. Že po prvem sunku je prebivalstvo v paničnem begu zapustilo domove in bežalo na prosto. Telegrafist na glavnem brzojavnem uradu je vztrajal do zadnjega na svojem mestu in neprestano na vse strani brzojavno klical na pomoč. Šele, ko se je poslopje sesulo in je telegrafista ubilo, so prenehali klicati. Tudi vojaštvo je zbežalo, tako da je bilo mesto skoro popolnoma zapuščeno. Temu je tudi v glavnem pripisovati, da število človeških žrtev ni posebno veliko. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo ubitih 20 ljudi, nekaj nad 100 pa ranjenih. V vsem mestu ni nobene hiše, ki bi ne bila več ali manj poškodovana. Že prvi dan po potresu se je pojavilo pomanjkanje živil, zlasti kruha. Iz Aten so poslali 20.000 kg kruha in vlada je odredila večje vojaške oddelke, da pomagajo pri reševalni akciji. V pristanišču je bilo morje tako razburkano, da ladje, ki so bile vsidrane, niso mogle odpluti.

Po uradni ugotovitvi je v Korintu in v neposredni okolici porušenihi 2500 hiš, tako da je 10.000 prebivalcev ostalo brez strehe.

Dopisnik nekega londonskega lista opisuje noč, ki jo je preživel v Plovdivu med katastrofalnim potresom 18. t. m. Na kolodvoru v Plovdivu so mu znanci svetovali, naj prenoči v mestu in odpotuje drugo jutro v Borisovgrad, od tam pa v Cirpan. «In ostal sem v Plovdivu», piše angleški novinar. «Dve uri pred strahovitim potresom je vladalo v mestu običajno vrvenje. Ob 9. sem odšel z drugimi novinarji v restavracijo hotela Molle. Točno ob 9.20 se je veliko poslopje streslo. Stebri so se zamajali, mize so se začele

premikati, stene pokati in ljudje smo bili kakor kosmiči vate, ki jih meče veter na vse strani. Poslopje se je majalo in hreščalo ob vsakem potresnem sunku. V restavraciji in hotelu je nastala nepopisna panika. V pristanišču so se oglašile sirene, ki so tufile v noč, da je bila groza še večja. V zemlji je bobnelo in silni vihar je divjal v temni noči. Edina razsvetljava so bili požari, ki so nastali takoj po prvih potresnih sunkih. Grozen je bil pogled na veliko vojaško skladišče, iz katerega so švigali ogromni ognjeni jeziki.

In znova je zabobnelo pod zemljo. Sirene so se oglasile ponovno, od vseh strani so se čuli obupni klici na pomoč, prestrašeno prebivalstvo je bežalo iz hiš, padali so dimniki, celi deli hiš so se rušili. Zemlja je dobesedno plesala. Bobnenje padajočih poslopij, beganje prestrašenih ljudi, klici na pomoč, vmes v srce segajoče plakanje žen in dece, vse to je bilo tako grozno, da je moralo pretresti še tako zakrknjeno srce.

Brez klobuka in suknje sem planil iz restavracije. Priznati moram, da me je obšla groza in da sem bil med onimi, ki so izgubili glavo. Toda strah, ki me je obšel po prvih potresnih sunkih, se je kmalu polegel. Postal sem brezbrizen in bilo mi je vseeno, ali mi pade na glavo dimnik, balkon ali cel ogeľ hiše. Zemlja se je zibala in valovila tako, da se mi je zdelo, da stojim na razburkanem morju. Najstrašnejši so bili sunki, pri katerih mi je neka nevidna sila razkoračila noge. Stal sem mirno na zemlji, misleč, da imam pod seboj trdna tla, in kar naenkrat so mi šle noge narazen in zdelo se mi je, da mora nastati zdaj zdaj pod menoj brezno, v katero se pogreznem. In ves čas se je čulo v zemlji strašno zamolklo bobnenje.

Koliko je bilo ubitih in ranjenih in koliko hiš se je porušilo, to je že znano. Nobene številke pa ne morejo prikazati razdejanja, panike, obupa in bede, ki je zavladala v mestu po potresu. Ogromna poslopja so se porušila v trenutku, smrt je kosila med prebivalstvom tako nepričakovano, da ni nihče vedel, kdaj je stopil v večnost. Plovdivska sladkorna tovarna je do tal porušena. Njeni ogromni dimniki so padli kakor bilke. Betonski stebri in stranska poslopja so izginila. Vsi predstojniki vojaških in civilnih oblastev so bili vso noč na nogah in so veliko požrtvovalnostjo pomagali ranjenim, da bi jih dali rešiti. Vsi zdravniki so bili na nogah in so se trudili, da bi se pokazalo prebivalstvu, da je tudi v takih strašnih noči toliko požrtvovalnosti in ljubezni do bližnjega.

Po mojem mnenju je iskati vzroke potresa v ognjeniku, ki morda že tisočletja išče pot, da začne bljuvati potoke lave in oblake prahu iz zemlje. Bobnenje v zemlji in silni potresni sunki so prvo znamenje, da dobimo na Balkanu ognjenik.

Zjutraj sem odšel na kolodvor in poizvedel, ali še vozijo vlaki. Odgovorili so mi, da je ves promet ustavljen, ker se ne ve, kakšne posledice je imel potres na progi. Moral sem se odpeljati z avtomobilom v Sofijo. V prestolnici je ohranilo prebivalstvo mirno kri, dasi nihče ne ve, kaj mu obeta jutrišnji dan.

Pri kralju vseh Kirgizev

Poleg Rusov poznajo severno Azijo najbolje Poljaki. Dokler so bili v carski službi, jih je vodila tja uradna ali vojaška dolžnost. Pred vojno so bile široke ceste, vodeče v te prirodno divne kraje, gosto posute s poljskimi političnimi izgnanci, ki jih je pošiljal car na prisilno delo v Sibirijo. Mnogi revolucionarji so delali v Sibiriji pokoro za odpor proti carskemu režimu. Po vojni je gnalo v Sibirijo poljske raziskovalce hrepenenje po spoznavanju in pustolovščinah. Zato se poljska književnost že od nekdaj peča s Sibirijo. Manj znani so Poljakom kraji med Sibirijo in Turkestanom. Za te kraje se je začel zanimati neki poljski pisatelj, ki je preživel v Srednji Aziji več mesecev in opisal v svojem potopisu ondotne razmere. Njegov zadnji poset je veljal kralju Kirgizev Abda Hanu.

Čarobnih noči v Srednji Aziji človek do smrti ne more pozabiti, piše poljski pisatelj. Na nebu se leskečejo velike zvezde, luna je nekam praznično pobeljena, okrog nas se razprostira skrivnostna stepa, nekaj nenavadnega je v tej lepoti azijske prirode. Očarale so nas nočne slike stepe in zdelo se nam je, da vstajajo iz trave tisočere rusalk, ki pojo pesem večne mladosti. Človek bi najraje ostal vse življenje v kraljestvu Abde Hana.

Kirgiška dežela je največja na svetu. O tem je trdno prepričan vsak Kirgiz. Kraljevska dinastija Abda Hanov vlada tej deželi že nad 800 let. Sedanji vladar ima 11 sinov in 12 hčerk. O vsaki kraljevi hčerki prepevajo mladi Kirgizi zaljubljene pesmi.

«Ali priznavajo ruska oblastva vašega vladarja?» je vprašal pisatelj nekega Kirgiza. Toda kaj jim mar za to! Abdu Hana priznavajo Kirgizi vsega sveta, in to mu popolnoma zadostuje. Ima 150.000 ovc, 3000 konj, nad 5000 krav in nad 2000 velblodov. Njegovega srebra ni še nihče preštel. Njegove vloge v številnih bankah znašajo nad 60 milijonov. Njegovi konji zmagajo na vsaki dirki. Han sam ima 16 bratov. O stikih s svojimi brati je pripovedoval kralj Kirgizev te-le podrobnosti:

Te dni pričakujem nekatere svojih bratov. Enega sem videl zadnjič pred 13 leti. Takrat sva se slučajno sestala na obali Aralskega morja. V prijetni družbi sva preživela skupaj dva tedna, potem se je pa napotil brat s svojimi karavanami proti severu, jaz pa proti jugu. Pismeno sploh ne občujeva. Občevanje je mogoče samo s posebnimi sli, toda brata je težko najti, ker so naše stepe dolge in široke in ker potujemo od Sibirije do perzijske in kitajske meje. Zdaj moramo biti vsi oboroženi in pripravljeni. Ustavimo se tam, kjer je dovolj vode in dobre trave. Nekaj mesecev v letu lahko preživimo v gorah, drugače pa moramo ostati v stepi ali v bližini velikih jezer. Evropci nas ovirajo in potiskajo v skalnate gore ali v kraje, kjer ni ne vode ne trave. Če pojde tako naprej, bomo morali seči po skrajnih sredstvih.

Na vprašanje, koliko je sedaj azijskih Kirgizev, je odgovoril njihov kralj: Kdo bi mogel sešteti zvezde na nebu, skale na morskem dnu in Kirgize v stepah!

Del Kirgizev je budistične vere, drugi časte Mohameda, nekateri se pa klanjajo bogovom lastnega izdela. Kralj opravlja sam službo vrhovnega sodnika. Največkrat gre za pravično razdelitev čred med sorodniki, za kaznovanje ne-

zveste žene ali za prenizko odmerjeno odškodnino za ženo. Mladi Kirgiz ni plačal nevestinemu očetu dogovorjenega davka, zato mu je tast vzel ženo in kralj je njegov postopek odobril. Dal sem staremu prav. Kdor hoče imeti ženo, jo mora pošteno plačati, mu je dejal Abda Han smeje. Ko polivajo kirgiške žene z mrzlo vodo nezvesto ženo, ki jo je na kraljevo povelje sam prevarani mož na javnem prostoru nago napol ubil, odgovori mož tujcu na vprašanje, kako je to mogoče: Eh, to je malenkost! Nezvesta žena je dobila plačilo za užitek, ki ga je imela z drugim moškim. Saj ni skoro kirgiške žene, ki bi še ne bila naga na javnem prostoru do krvi pretepena.

Poljski pisatelj prihaja do zaključka, da so prebivalci Srednje Azije v kulturnem pogledu 400 let za evropskimi narodi. Evropske izobrazbe ne bodo nikoli dosegli in bi se ji ne prilagodili. To so ljudje narave, nagona in strasti.

Očividec o potresu v Smirni

Nedavno je bil hud potres v Mali Aziji, ki je povzročil zlasti veliko škodo v Smirni. Neki Čeh, ki se je mudil ob katastrofalnem potresu na maloazijski obali v Smirni, opisuje strahovito katastrofo takole:

Na povratku iz Vzhoda smo se ustavili v Smirni, da si ogledamo to važno pristanišče, kjer rasto svetovno znani datlji in smokve. Mor-da je bil med nami tudi kdo, ki je hotel kupiti v Smirni dragoceno preprogo, da bi jo podaril svojcem v spomin. Toda ko smo se vračali iz mesta nazaj na parnik, ni nihče več mislil na datlje, fige in preproge.

Istega dne, ko smo prispeli v Smirno, smo se proti večeru sprehajali po pristanišču in občudovali ogromne parnike tujih parobrodskih družb. Nismo bili utrujeni, vendar smo čutili neko čudno razburjenost, ker se je zemlja pod nami od časa do časa stresla. Mislili smo spočetka, da je to posledica morske bolezni, toda kmalu smo se prepričali o nasprotnem. Neki Turek je nam dejal, da se tla pod Smirno majejo. In res smo se kmalu prepričali, da Smirna ne stoji na trdnih tleh. Smirna sama in njena okolica je sploh čudna. Vsako pomlad se pojavijo rahli potresni sunki. Zato smo mislili, da stvar ne bo tako resna in da se nam ni bati nevarnosti. Prebivalstvo Smirne je preživelo katastrofalen potres pred 52 leti in zato ni čuda, da so ljudje že pozabili na posledice takratnega potresa.

Bilo nam je nekam tesno pri srcu, ko smo se slačili v hotelu «Evropa». Ob pol treh ponoči nas je zdrnil strašen vihar, ki je naznanjal katastrofo. Vihar je bil tako močan, da se nam je zdelo, da so se pogreznila tla pod nami v globočino, iz katere nas je neka nevidna sila zopet zavihtela nazaj. Neka nadnaravna bitja so se igrala nekaj sekund z nami kakor z žogami. Med viharjem je začelo v zemlji bobneti in nastalo je po vrsti več močnih potresnih sunkov.

Vsi smo čutili, da se v naravi nekaj pripravlja, in napeto smo čakali, kaj se bo zgodilo. To napeto pričakovanje je trajalo samo nekaj sekund, ki so pa zadostovale, da smo si živo predočili smrt. Čez 15 sekund se je divji vihar polegel in zemlja se je umirila. Seveda smo bili vsi že na nogah in z največjo težavo smo zlezli med kupi ometa in prevrnjenega pohištva iz sobe. Ko smo prišli na cesto, smo zagledali ogromne oblake prahu, ki so se valili nad mestom. Od daleč se je čulo mogočno pljuskanje valov ob obalo. Vmes so se slišali obupni kriki otrok in žensk, v srce segajoči klici na pomoč. Moški so begali v splošni zmešnjavi na vse strani. Vsi so gazili do kolen vodo, ki je prestopila obalo in zalila mesto.

In že je drugič zabobnelo v zemlji. Hiše, ki so kljubovale prvemu sunku, so se zamajale in porušile. Zopet smo preživljali trenutke, ki so spominjali na konec sveta. Začelo se je bliskati in grmeti in kmalu se je vlila silna ploha. Zemlja se je neprestano stresala. Tavalji smo blede, drhteči in prezeblji po mestu, okrog nas so bile same razvaline. Do jutra smo čutili še sedem močnih potresnih sunkov. Nato se je divjajoča naroda pomirila in vse je bilo tiho.

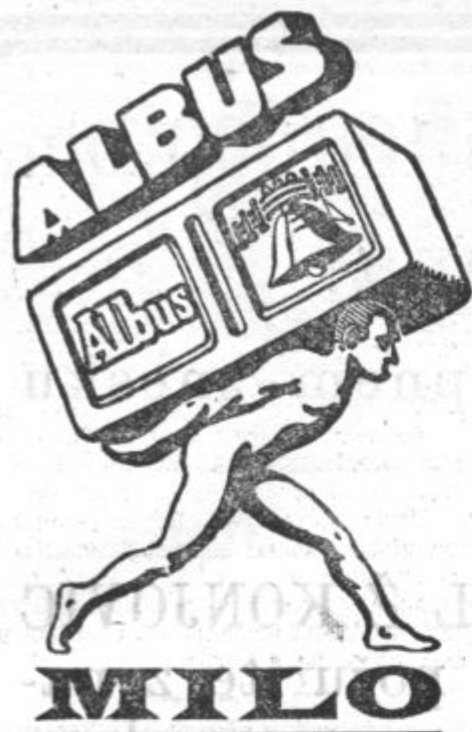
Zjutraj je nudilo mesto žalostno sliko razdejanja. Mnogo hiš, pa tudi cele ulice so bile v razvalinah. Kupi ilovice, tramov in pepela so ležali tam, kjer so stale nekaj ur poprej večnadstropne hiše. Smirna je bila zjutraj mrtva. Samo nekaj trgovin in bank so odprli, drugače je v mestu vse delo počivalo. Prestrašeni prebivalci so se začeli zbirati na trgih, kjer so v smrtnem strahu molče pričakovali, kaj jim še obeta usoda. Ženske so begale po mestu v nočnih srajcah, deca večinoma naga. Mnogi so blodili med razvalinami in iskali svojce. Nad 1700 hiš je potres do tal razdejal, odnosno tako poškodoval, da ni več mogoče stanovati v njih. Za mestom je začelo vojaštvo takoj graditi zasilne barake, sanitetci so obvezovali ranjence, vojaštvo in orožništvo je iskalo mrtve.

Vrnili smo se v hotel, ki je bil tudi ves v razvalinah. Komaj smo našli med polomljenim pohištvom svojo obleko in čevlje. Značilno za razmere v Smirni je, da so domačini našli med razvalinami naš denar in ga izročili policiji, ki nam ga je takoj vrnila.

× **Zdravnikov niso poznali.** Samojedi in Tunguzi, ki prebivajo na skrajnem severu, niso do predlanske jeseni poznali zdravnikov. Prve zdravnike jim je poslala sovjetska vlada, in sicer potom leningrajskega Rdečega križa. Med ekspedicijo, katero je Rdeči križ odposlal v te kraje, so bili zdravniki za očesne bolezni, kajti znano je, da trpe Samojedi hudo na očesnih boleznih in na pešanju vida zaradi blestečega snega in svetlobe ognja v kočah, pri čemer malokdaj vidijo mirne barve. Pri Samojedih je zlasti visoka umrljivost otrok, ki doseže v nekaterih pokrajinah celo do 77 odstotkov.

× **Ustanovitev nove vere na Madžarskem.** Na Madžarskem se je nedavno ustanovila čudna vera, katere sedež je v Itanyju. Ta vera ima tako prismojene obrede, da je moralo končno rast piti oblastvo in napraviti njenemu početju konec. Pristaši nove vere so namreč mnenja, da sadije vzbujajo poželjenje, češ, da to uči celo sveto pismo samo. Zato pokončujejo pristaši te vere vse sadno drevje, uničujejo pa tudi vso zelenjavo. Če človek zboli, ne pokličejo zdravnika. Bolezen je božja volja, kateri se človek ne sme upirati. Pristaši te vere se ne smejo poročiti; če so pa že poročeni, morajo imeti mnogo otrok. Noben pristaš nove vere ne sme kaditi in ne piti. Do sedaj šteje vera okoli 150 članov, ki so večinoma izstopili iz evangelijske cerkve. Oblastva so najprej vlaknila v blaznico vodjo prismojene vere. Ko so se pa ostali pristaši vere temu uprli, je moralo v zapor in blaznico še 12 drugih oseb. Zdi se, da sta blaznica in zapor radikalno učinkovala, kajti glasovi o novi veri so za enkrat utihnil.

× **Revolucija krojačev ženskih oblek na Madžarskem.** Madžarska vlada posveča vso pozornost pojavom, ki bi utegnili ljudstvo pohujšati. Med najbolj vnetimi čuvarji javne morale je prosvetni minister, ki je že opetovano nastopil proti modi, zlasti pa proti kratkim krilom, za katera se ogrevajo seveda tudi madžarske dijakinje. Da prepreči pohujšanje, ki ga širi moda kratkih kril, golih rok in golih vratov, je prosvetno ministrstvo predložilo vladi osnutek naredbe, po kateri bi morale nositi madžarske srednješolke uniformo. Vest o tej naredbi je prišla kakor strela z jasnega in vzbudila med dijakinjami splošno ogorčenje. Se večje je pa ogorčenje med ženskimi krojači, ki smatrajo, da je s to naredbo ogrožen njihov obstoj. Zato so sklicali 15. t. m. velik protestni shod, na katerem so zastopniki večjih in manjših krojaških delavnic protestirali proti nečloveški naredbi prosvetnega ministrstva, s katero bi izgubili krojači nad 20.000 odjemalk. Madžarski krojači kakor tudi vsi njihovi tovariši na svetu ne morejo razumeti, kako bi sedanja moda ogrozila moralo mladih deklet. Po njihovem mnenju moda naravnost podpira javno moralo. Lastnik neke modne delavnice je v pogovoru z novinarji izjavil, da bi imela uvedba uniform škodljive posledice ne samo za krojače, temveč tudi v kulturnem pogledu. Uniforme bi uničile vsak čut in okus mladih deklet za lepoto.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Čas je denar.

A.: »Tebi je gotovo znan pregovor »Čas je denar.«

B.: »Saj je res tako. Čim več ima človek časa, tem več denarja porabi...«

Logika.

Zora: »Če je resnica, da pomeni sreča v igri nesrečo v ljubezni, oziroma narobe, bo imel moj soprog danes veliko srečo pri taroku.«

Vera: »Kako to?«

Zora: »Popoldne me bo namreč posetil njegov prijatelj Dušan...«

BOLNIKI, čitajte!

Ravnokar je izšel poučen spis. V njem je pomenek o mnogih, dolgoletnih izkušnjah, o vzrokih, postanku in zdravljenju živčnih bolezni. Jaz pošljem vsakomur ta evangelij zdravlja polnoma zastoj, ako piše na spodaj stoječi naslov. Tisoči zahvalnih pisem pričajo o tem edinstvenem uspehu vstrajnega in vestnega dela raziskovalcev v blagor trpečega človeštva. Kdor pripada

veliki armadi

živčnobolnih

kdor trpi na raztresenosti, tesnobi, slabem spominu, živčnem glavobolu, nespanju, želodčnih motenj, preveliki občutljivosti, bolečinah v udih, splošni ali delni telesni oslabelosti ali na drugih nešteti pojavih,

naj naroči mojo
tolažbo nudečo knjižico.

Kdor jo bo pazljivo prečital, bo prišel do pomirljivega prepričanja, da je pot do zdravlja in veselja do življenja preprosta. Ne čakajte in pišite še danes ponjo!

E. PASTERNAK, Berlin S. O.

Michaelkirchplatz Nr. 13. Abt. 21.

92

Dobrodelnik.

Gospodar (beraču): »Tu imate par čevljev. Ako daste napraviti nove podplate, izmenjate vrhnje usnje in si kupite nove trake, boste čevlje še dolgo časa nosili...«

Vzrok nemira.

Letoviščar (kmetici): »Zakaj so pa vaše kokoši naenkrat tako nemirne, Ali se morda bliža nevihta?«

Kmetica: »Ne, pač pa avtomobil.«

Zavist.

Neka dama hvali modre oči svoje prijateljice, gledališke igralka, na kar ji neka druga gledališka igralka zlobno pripomni: »Ah, prosim vas, kdo pa še nosi danes modre oči!«

Nepotreben strah.

A.: »Kar strah me je, ker moja hčerka tako daleč plava. Kaj bi bilo, če bi jo prijel krč?«

B.: »Nič se ne boj, saj ni nikogar blizu, ki bi skočil za njo v vodo...«

Iz Amerike.

A.: »Vaš sin je odpotoval v Evropo, da ugasi žejo po znanosti?«

B.: »Da, zlasti pa telesno žejo...«

Profesorska.

Profesor se je zbudil ponoči, ker je v sobi nekaj zaropotalo, in prestrašen vzkliknil: »Kdo je tukaj?«

»Nihče«, se je oglasil tat.

»A tako«, je menil profesor, se obrnil v postelji in zopet zaspal.

Slab zdravnik.

Polikarp: »Strašno rad bi vedel, zakaj je zdravnik Otožnik tak protivnik spiritizma.«

Pankracij: »Čudim se, da ti je to nejasno. Če bi se pojavil na spiritistični seji kak njegov bivši pacient in ga nahrulil, potem bi bilo konec njegovega dobrega slovesa in njegove prakse...«

Zmešan profesor.

Profesor Kolobornik se pelje na vlaku. Naenkrat opazi poleg sebe starejšo žensko, ki ga prijazno pozdravlja. Ženska, videča, da je profesor ne pozna, mu reče vljudno: »Gospod profesor, kaj me ne poznate?«

Profesor: »Ne, ne poznam vas.«

Ženska: »Ali ne veste, da sem služila tri leta pri vas, ko ste bili še mladi?«

Profesor: »Nemogoče! Pri meni so služila vedno le mlada dekleta, a vi ste že v letih...«

Pri izpitu.

Profesor: »Po čem spoznate, da je bolezen resnega značaja?«

Medicinec: »Po tem, ako bolnik umre za boleznijo.«

Eno in isto.

Gašper: »Zdravo, prijatelj, tebe pa že več let nisem videl.«

Melhijor: »Bil sem vsa tri leta ločen od sveta.«

Gašper: »V ječi?«

Melhijor: »Ne, nego poročen.«

Vzdih.

»Če bodo ženska krila vedno krajša in manjša, ne boš vedel, kadar bo kakšna ženska spustila na tla robec, ali je to res robec ali pa je morda krilo...«

V dobi stanovanjske bede.

Pevka (poje na odru): »Dve duši, ah, bivata v prsih mojih...«

Nekdo iz občinstva: »No, seveda, pri sedanjim stanovanjski bedi je to razumljivo...«

Dober odgovor.

Profesor: »Navedite mi tri tvarine, v katerih se nahaja škrob.«

Dijak (nekaj časa pomišlja in reče): »Ovratnik in dve manšeti.«

Iz šole.

Učiteljica ljudske šole v ljubljanski okolici je vprašala učenko: »Kdaj je umrla tvoja mama?«

»Teden dni prej kakor Avstrija«, se je odrezala kunštna deklica.

Moderna kuharica.

Oče: »Kaj pa kuhaš v tem loncu, Brigita?«

Hčerka: »Oče, tega še ne vem. To boš šel videl, ko bo kuhano.«

MALI OGLASI

Majhno stanovanje

z vrtom iščem. Lahko posodim 5000 Din. — Kordež Škofljica, Dolenjsko. 109

Opeko

vseh vrst: strešno, zidno, stekleno in druge od
Združenih opekarn, d. d. prodaja

I. KNEZ

Ljubljana, Gosposvetska cesta 3 102

Lepa zidana hiša

z dvema sobama, kuhinjo in shrambo ter s spodnjo stavbo z dvema obokanima kletama je na prodaj. Vsa stavba ni potrebna nikakega popravila, ker je skoro nova. Zraven hiše je krasen sadni in navadni vrt. Vse skupaj je v prav prijazni solnčni legi. Poleg je še hladen studenček. Proda se po ugodni ceni: 30.000 Din. Nahaja se na Raki pri Krškem. Natančnejša pojasnila se dobijo pri Ivanu Tomažinu na Raki. 100

Katera gospodična ali vdova brez otrok

bi hotela vzeti starejšega upokojenca, ki bi bil zelo dober mož. Ponudbe pod šifro »Blaga duša« na upravo »Domovine«. 99

Vino, hrvatsko.

naravno, se proda na debelo. — Pojasnila dajeja P. Weissi sin, Donja Stubica. 96

Žimnice (modroce)

vrhnje in spodnje, otomane, razne divane, žimo, afrik, cvilih in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljujem tem potom podpornemu društvu

»LJUDSKA SAMOPOMOC«

v Mariboru za takoj izplačano nepričakovano znatno podporo po smrti svoje žene po komaj trimesečnem članstvu najiskreneje in priporočam to prekornostno društvo vsakomur za takojšnji pristop.

Ruše, dne 24. aprila 1928.

105

ŠTEFAN KOLAR.

Najstarejša in vodilna tvrdka

ALFA-SEPARATOR d. d.

(A. Penić)

Zagreb, Gunduličeva ul. 63

Telefon št. 24-13

Priznana najboljša tovarna mlekarških strojev in potrebščin, kakor: Originalnih Alfa-Separatorjev, Alfa-kant za transport mleka, Alfa brzoparilnih kotlov ter vseh mlekarških potrebščin. Zahtevajte cenike! 103

Zastopstvo za Slovenijo:

Mlekarna Kristof

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 60.

Od razpisanih 20 nagrad v znesku 100.000 Din
je šele ena izplačana!

Zato ostane še 19 nagrad v skupnem znesku
95.000 dinarjev.

Vi, ki ste od bančne poslovalnice L. Ž. KONJOVIĆ
iz Beograda dobili poslano ponudbo, požurite z na-
ročilnico, ker samo do konca tega meseca poslane
naročilnice nudijo mogočnost, dobiti

19 nagrad po 5000 dinarjev!

Prvi maj je pred vratmi!

101

Priporočajte in širite „Domovino“!

„Priatelj zdravih tolažba bolnih“

lahko so nazivali že naši stariši in dedje pravi
lepodišči »Fellerjev« bol ublažujoči

„ELSA-FLUID“

tako so nazivali več kot 30 let njegovi zvesti od-
jemalci to priljubljeno narodno sredstvo in kozmetikum,
ter v mnogim zahvalnim listima priznavajo, da se
imajo zahvaliti edino pravemu Fellerjevemu »Elsafluidu«,
ako so se obvarovali pred prehladom, kihanjem,
influenco, gripo, kašljem, hripavostjo, kakor tudi da
niso trpeli na nespavanju, nervozi in slabosti.
Ker kaj je vzrok vsem tem težavam? V največji
meri je krivo nezadostno negovanje telesa in slabi
obtok krvi! Toda s čim se telo najbolj neguje in na
kaki način se krvotok najneškodljivije in najugodnije
pospešuje? Potom otiranje, mazanje in pranje s pra-
vim »Fellerjevim« Elsafluidom, kateri je prirejen iz
sokov raznih zdravilnih rastlin, in koja uporaba zu-
nanja kakor tudi notranja prija želodcu in vsemu
ostalemu telesu. Poizkusite! Kmalu bo Vaše razpo-
loženje veselo, Vaš tek izvrsten, volja do dela se bo
ojačila, čutili se boste osveženi in pomlajeni! Toda
kje si boste nabavili ceno in pravi »Fellerjev«
Elsa-Fluid?

V lekarnah in vseh tozadevnih trgovinah kjerkoli boste
zahtevali. Povsod boste plačali za poizkusno stekleničko
6 Din, za dvojno 9 Din, za specialno steklenico 26 Din.
Ali, ako naročite direktno po pošti stane z omotom in
poštino vred 9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialne
steklenice 62 Din. Nasprotno 27 poizkusnih ali 18 dvojnih
ali 6 specialnih samo 139 Din. Naslov označite jasno.

EUGEN V. FELLER,
Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

ŽIMA

za modroce, najboljša in najcenejša, pri
M. Masteri,
tovarna žime, Stražšče pri Kranju.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg št. 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in
solčnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

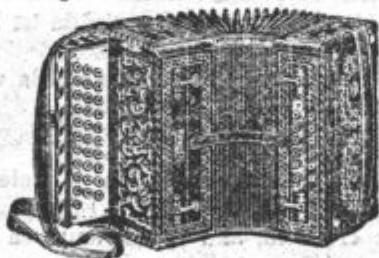
Največja odpr. trrdka glasbenih instrumentov v državi!

Tovarniško skladišče

Meinel & Herold

tovarna glasbenih instrumentov, gramofonov in harmonik

MARIBOR šte. 104.

Violine od 95 Din dalje Gramofoni od 345 Din dalje
Mandoline 135 " " ploč. pišala 515 " "
Gitar-citro 192 " " ročni harmonike 85 " "

Najmodernejši jazz-instrumenti itd. po izredno nizkih cenah!

Priznana prvovrstni kvalitetni izdelki! 89

Garancija! Vrnitev instrumenta dovoljena, če ne odgovarja!

Zahtevajte naš brezplačni veliki katalog!

Kmalje:

Živinorejci!

Posesniki!

Obvarujte se nesreče!

Leto za letom uničujejo boleznin na tisoče goveje živine, konj in prašičev. Ves Vaš trud in
napor dolgih mesecev in let propada. Stotisoč in milijoni denarja gredo v nič.
Vseh teh nesreč se lahko obvarujete, ako zdravite svojo živino z

„ALMAFLOROM“

najboljšim, na hitrejšim in najzanesljivejšem sodobnim in v stotisočih primerih preizkušenim zdravilom.

»ALMAFLOR« proti konjski koliki.

»ALMAFLOR« proti napenjanju pri goveji živini.

»LA FLEUR« proti vnetju prebavil pri govedu in proti zadrževanju mleka pri molznih kravah.

»HALF« proti svinjski vročici in varovalno sredstvo proti rdečici.

»URINIT« proti krvavemu močenju (scanju) pri govedu in pri konjih.

Noben pameten živinorejec in posestnik živine ne sme biti brez teh zdravil. Kakor ne bo preudaren
gospodar čakal, da mu hiša na preji pogori, da se komaj potem zavaruje, tako tudi ne bo čakal, da mu
živina oboli, temveč ji bo dal tudi že poprej naša zdravila, zato da mu sploh ne oboli.

»ALMAFLOR« dobite v vsaki trgovini.

51

Cena škatli z navodilom za uporabo 40 Din. Pristno samo s plombo.

Naša zdravila uporabljajo danes že vsi živinorejci v Evropi. Na tisoče je priporočil in zahval.

Edina zaloga za Jugoslavijo: **„GOVEDOMEDIKA“ MARIBOR**, Kopališka ul. 11
Jugoslovanska razpošiljalnica zdravil za govedo, konje in prašiče iz lekarn „Pri SV. A. TONU“.